

brugeloo

DE BRUSSELE REGULERENDE INSTANTIE VOOR
ELEKTRICITEIT, GAS EN CONTROLE VAN DE WATERPRIJS.

THEMATISCH VERSLAG 01

EVOLUTIE VAN DE ELEKTRICITEITS-
EN AARDGASMARKT IN

HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

INHOUD

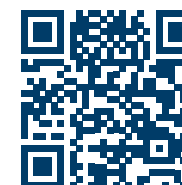
1	Inleiding	4
2	Werking van de elektriciteits- en gasmarkt	5
2.1	Monitoring van de markt van de levering van elektriciteit en gas	5
2.2	Controle van de leveringsvergunningen voor elektriciteit en gas	17
2.3	Toepassing van de procedure voor de noodleverancier	19
2.4	Invoering van een nieuw systeem voor gegevensuitwisseling tussen de DNB's en de leveranciers: MIG6	20
2.5	Markt van de nieuwe flexibiliteitsdiensten	21
3	Het beheer van de elektriciteits- en gasnetten	23
3.1	De ontwikkeling van de netwerken	23
3.2	Invoering van maatregelen voor de energietransitie	26
3.3	Evolutie van het technisch reglement	27
3.4	Impact van de covid-19-crisis	28
4	Distributietarieven	29
4.1	Reguleringskader	29
4.2	Belangrijkste activiteiten in 2020	29
5	Conclusies	31

LIJST VAN DE ILLUSTRATIES

Figuur 1: Evolutie van het elektriciteitsverbruik	5
Figuur 2: Evolutie van de leveringspunten - elektriciteit	6
Figuur 3: Evolutie van het aardgasverbruik	6
Figuur 4: Evolutie van de leveringspunten - gas	7
Figuur 5: Evolutie van het marktaandeel van de historische leverancier – elektriciteit	9
Figuur 6: Evolutie van het marktaandeel van de historische leverancier – gas	9
Figuur 7: Evolutie HHI en C3 – alle klanten samen	10
Figuur 8: Evolutie HHI per type klant	11
Figuur 9: Evolutie C3 per type klant	12
Figuur 10: Evolutie van de "switches" - huishoudelijke afnemers - elektriciteit	15
Figuur 11: Evolutie van de "switches" - huishoudelijke afnemers - gas	15
Figuur 12: Evolutie van de "supplier switches" - huishoudelijke afnemers - elektriciteit	15
Figuur 13: Evolutie van de "supplier switches" - huishoudelijke afnemers - gas	15
Figuur 14: Evolutie van de "switches" - professionele afnemers - elektriciteit	16
Figuur 15: Evolutie van de "switches" - professionele afnemers - gas	16
Figuur 16: Evolutie van het aantal ongeplande onderbrekingen	24
Figuur 17: Statistieken betreffende de kwaliteit van de elektriciteitsvoorziening van de gebruikers in 2020	24
Figuur 18: Evolutie van de onbeschikbaarheid voor de gebruikers van het gasnet	25

LIJST VAN DE TABELLEN

Tabel 1: Evolutie van de marktaandelen – alle klanten samen	8
Tabel 2: Evolutie van de marktaandelen - professionele klanten - elektriciteit	8
Tabel 3: Evolutie van de marktaandelen - professionele klanten - gas	8
Tabel 4: Evolutie van de marktaandelen - huishoudelijke klanten - elektriciteit	8
Tabel 5: Evolutie van de marktaandelen - huishoudelijke klanten - gas	8
Tabel 6: Gevolgde scenario's in het kader van de analyse van de activiteit van verandering van leverancier	13
Tabel 7: Lijst van de houders van de leveringsvergunningen	18
Tabel 8: Overzicht van de actieve leveranciers	18
Tabel 9: Strategie voor uitrol van de verbonden meters voorgesteld door BRUGEL	26

Bekijk het jaarverslag online
<http://annual-report-2020.brugel.brussels>

1 INLEIDING

In dit verslag geeft BRUGEL een overzicht van de evolutie van de energiemarkt en de voornaamste acties die in 2020 zijn gerealiseerd in het kader van zijn opdracht van toezicht en controle op de gewestelijke elektriciteits- en gasmarkt. Het betreft in het bijzonder de opvolging van de evolutie van de algemene activiteit van de markt (verdeling van de marktaandelen, veranderingen van leverancier enz.) en de ontwikkeling van de elektriciteits- en gasnetten op het gebied van de regelgeving, de kwaliteit van de levering, de daarmee samenhangende investeringsprojecten en de uitvoering van de tariefbevoegdheden.

De beschrijving van deze verschillende aspecten van de elektriciteits- en gasmarkt is in dit verslag opgesplitst in drie hoofdstukken.

Het eerste hoofdstuk is gewijd aan de evolutie van de werking van de elektriciteits- en gasmarkt. Deze evolutie wordt gemeten aan de hand van een geheel van indicatoren waarvan BRUGEL gebruikmaakt om toezicht te houden op de nettoegang (leveranciers die houder zijn van een leveringsvergunning, toegangspunten enz.) en op de marktdynamiek (meer bepaald de verandering van leverancier en de evolutie van de marktaandelen). In dit hoofdstuk werpt BRUGEL ook licht op de door de diverse partijen ondernomen belangrijkste projecten om de werking van de energiemarkt te verbeteren (platform voor gegevensuitwisseling op de markt, denkoefeningen rond de procedure voor de noodleverancier) en voor de invoer van de nieuwe markt voor flexibiliteitsdiensten (producten van ELIA en de regels voor energieoverdracht, bevoorradingsinfrastructuren voor elektrische voertuigen en CNG).

In het tweede hoofdstuk worden de follow-up en de controle van de ontwikkeling van de elektriciteits- en gasnetten op het niveau van de planning en de kwaliteit van de energiedistributie beschreven. In dit hoofdstuk worden bovendien de (huidige en toekomstige) ontwikkelingen van de elektriciteits- en gasnetten op het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest voorgesteld.

Tot slot beschrijft hoofdstuk drie de follow-up van de tariefmethodologieën, de controle van de saldi, de tariefaanpassingen, waarbij de thematiek van de energiegemeenschappen aan bod komt.

Aan het einde van dit verslag worden conclusies gepresenteerd in verband met de drie hoofdstukken, waarbij de voornaamste aandachtspunten inzake de werking van de markt en de ontwikkeling van de elektriciteits- en gasnetten op het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest in herinnering worden gebracht.

2.1 MONITORING VAN DE MARKT VAN DE LEVERING VAN ELEKTRICITEIT EN GAS

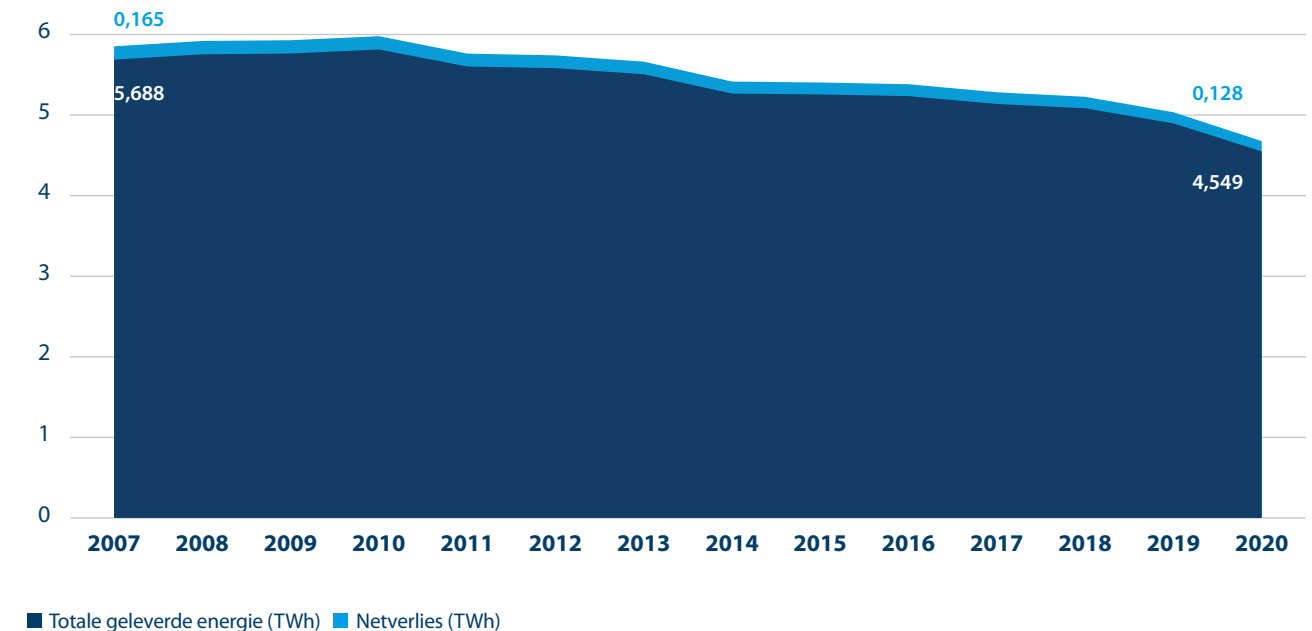
Om de belangrijkste marktindicatoren op te volgen maakt BRUGEL gebruik van een interactieve tool voor databasebeheer met automatische productie van statistische marktrapporten. Dankzij deze tool publiceert BRUGEL maandelijks en driemaandelijks marktgegevens, met name via de Brusselse gewestelijke portaalsite (Open Data ¹). De opgevolgde indicatoren hebben vooral betrekking op gegevens die overwegend verband houden met de "markt" (marktaandeel, switchpercentage enz.) en op gegevens die vooral met het "sociale aspect" verband houden (afsluitingen enz.). De gegevens van deze indicatoren zijn beschikbaar in diverse formaten, waaronder weergave en export van de brongegevens via de tool Power BI².

2.1.1 Elektriciteitslevering: volume en aantal toegangspunten

In 2020 bedroeg het totale elektriciteitsvolume dat door alle leveranciers in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest werd geleverd (zie figuur 1) 4,549 TWh (exclusief de verliezen op het elektriciteitsnet, die 0,128 TWh bedroegen). De neerwaartse trend van de afgelopen twaalf jaar houdt dus aan, met een daling van ongeveer 25% sinds 2007. Naast de covid-19-context als gevolg waarvan de activiteit in sommige sectoren is afgenomen, kan de trend ook worden verklaard door de technologische evolutie van de verbruikstoestellen van de klanten, die steeds minder energie verbruiken, door de gunstigere

weersomstandigheden van de laatste jaren en door de groei van een gedecentraliseerde productie van hernieuwbare energie.

Figuur 1: Evolutie van het elektriciteitsverbruik

Bron: BRUGEL

¹ <http://opendatastore.brussels.nl/organization/brugel>.

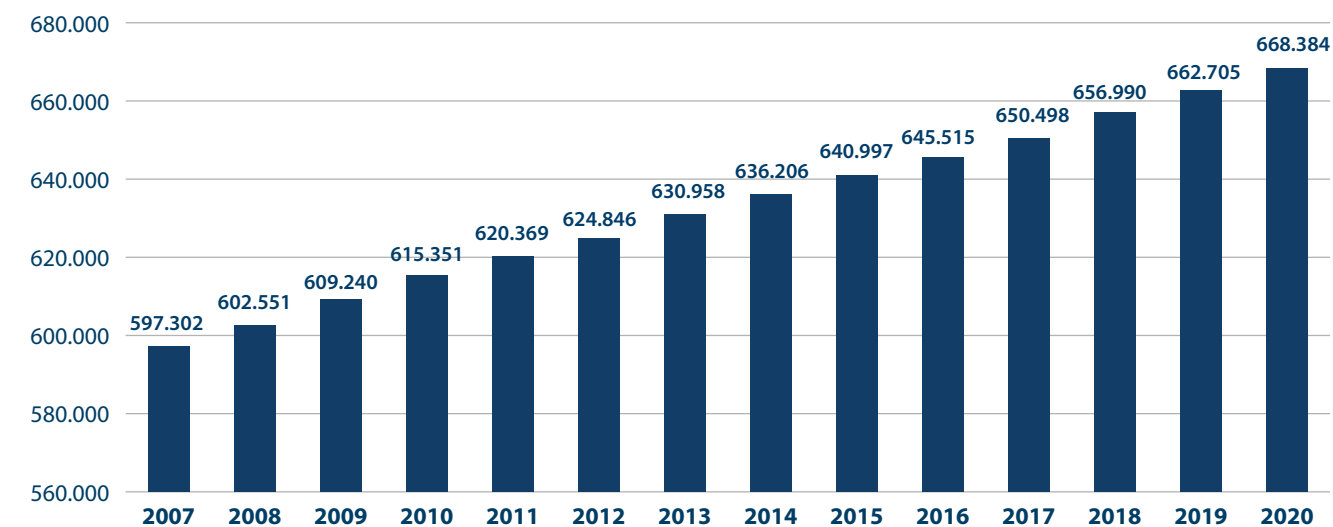
² Power BI is een pakket van Microsoft met tools voor gegevensanalyse en informatie-uitwisseling.

Wat betreft het aantal actieve leveringspunten voor elektriciteit in het Brussels Gewest (zie figuur 2) stellen we een continue stijging vast over de voorbije dertien jaar. Deze stijging komt overeen met een typische evolutie die waarneembaar is in stedelijke omgevingen. Op 31 december 2020 bedroeg de stijging van het aantal leveringspunten 12% in vergelijking met de op 31 december 2007 geobserveerde situatie.

2.1.2 Gaslevering: volume en aantal toegangspunten

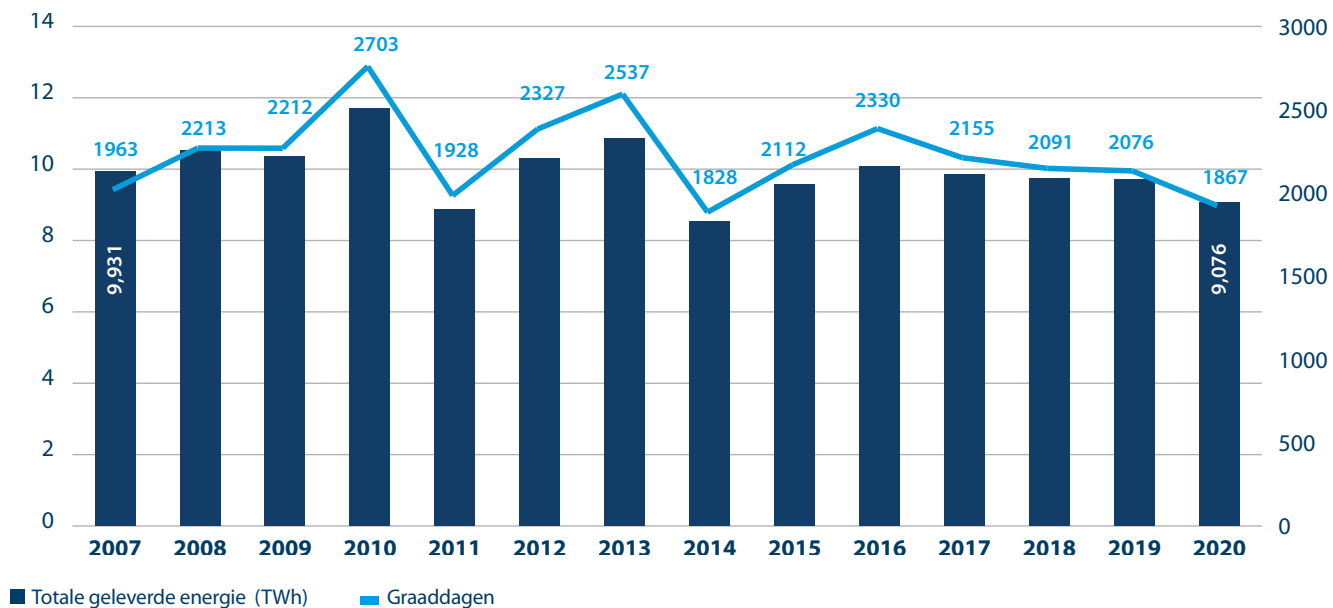
In 2020 leverden alle leveranciers in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest samen 9,076 TWh gas (zie figuur 3). De evolutie van de hoeveelheden geleverd aardgas in het Brussels Gewest hangt sterk samen met de evolutie van de graaddagen, die de weersomstandigheden weergeven. Gas wordt immers voornamelijk gebruikt om woningen te verwarmen en dus hangt het huishoudelijk verbruik van gas in het Brussels Gewest intrinsiek samen met de weersomstandigheden.

Figuur 2: Evolutie van de leveringspunten - elektriciteit

Bron: BRUGEL

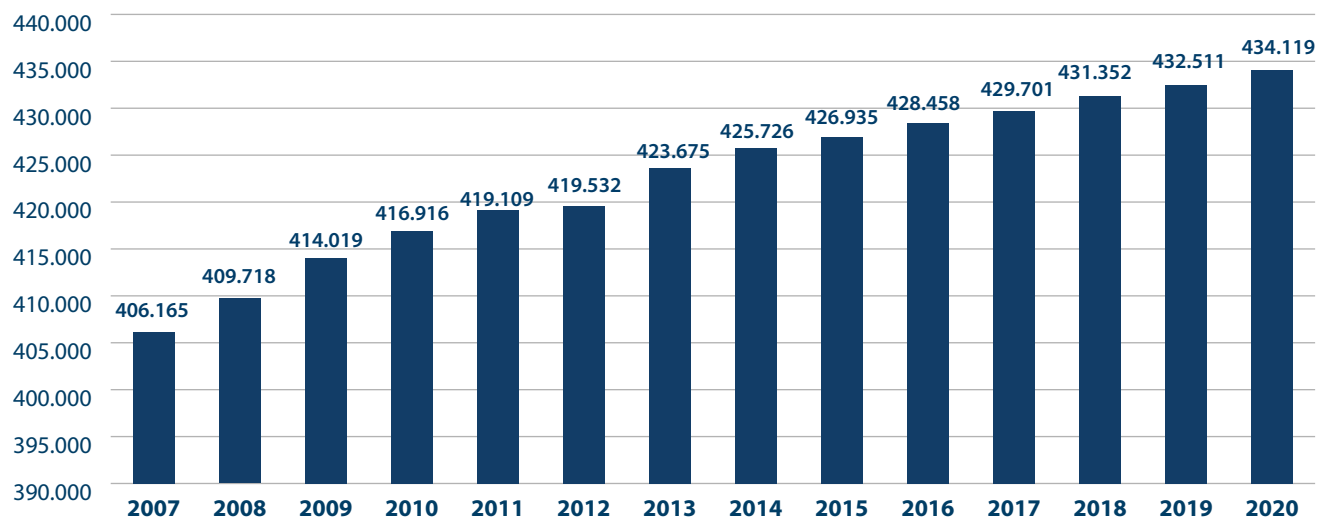
Figuur 3: Evolutie van het aardgasverbruik

Bron: BRUGEL

Zoals ook voor elektriciteit werd vastgesteld, volgt het totale aantal actieve gasleveringspunten in het Brussels Gewest (zie figuur 4) een opwaartse trend, die kenmerkend is voor stedelijke omgevingen. Op 31 december 2020 bedroeg de stijging van het aantal leveringspunten 6,9 % in vergelijking met de op 31 december 2007 geobserveerde situatie.

Figuur 4: Evolutie van de leveringspunten - gas

Bron: BRUGEL

2.1.3 Marktaandeelen

Als informatieverstrekker inzake de markttoestand en als controleur van de goede werking ervan publiceert BRUGEL een waaier aan informatie over de markt, onder meer over de marktaandeelen. Deze verslagen zijn gebaseerd op de maandelijks door de netbeheerders SIBELGA en ELIA doorgegeven gegevens³, evenals op die van de standaardleverancier.

Voor wat deze derde speler betreft, bepaalt artikel 20 van de *Elektriciteitsordonnantie* dat een standaardleverancier moet worden aangewezen om de klanten te bevoorraden die op de datum waarop ze in aanmerking komen en ten laatste op 1 januari 2007 geen leverancier hebben gekozen.

Sinds 1 januari 2007 voor de huishoudelijke klanten en sinds 4 juli 2004 voor de professionele klanten is de leverancier Electrabel Customer Solutions (sinds 1 januari 2016 Engie Electrabel genaamd) aangewezen als standaardleverancier⁴ teneinde de continue bevoorrading te verzekeren voor klanten die nog altijd geen contract met een leverancier van hun keuze hebben getekend.

2.1.3.1 Marktaandeelen – Toptrio – Evolutie 2020 in vergelijking met 2019

Net als in 2019 vormen Engie, Luminus en Lampiris het toptrio voor de levering van gas en elektriciteit. Onderstaande tabel bevat de marktaandeelen van dit trio (situatie in december 2020) en de evolutie ervan ten opzichte van december 2019.

³ De ordonnanties bepalen dat alleen de gegevens afkomstig van hun toegangsregisters geldig zijn.

⁴ Op 14 december 2006 vaardigde de Regering een besluit uit waarin de aanstelling van Electrabel Customer Solutions als standaardleverancier werd goedgekeurd.

Tabel 1: Evolutie van de marktaandelen – alle klanten samen

Top 3 leveranciers	Elektriciteit		Gas	
	In volume	Leveringspunten	In volume	Leveringspunten
ENGIE	53% (↑2%)	64,12% (-)	60,2% (↑10%)	64,1% (↑2%)
Luminus	10,8% (↓19%)	7,9% (↓16%)	8,7% (↓8%)	7,8% (↓16%)
Lampiris	17,9% (↓2%)	18,6% (-)	17,7% (-)	18,3% (↓3%)

Bron: BRUGEL

Er is een niet te verwaarlozen afname van het marktaandeel van leverancier Luminus wat betreft zowel volume als leveringspunten voor zowel elektriciteit als gas; Lampiris en Engie blijven stabiel.

Voor elke leverancier wordt hieronder het marktaandeel voor professionele klanten en het marktaandeel voor huishoudelijke klanten weergegeven.

Tabel 2: Evolutie van de marktaandelen - professionele klanten - elektriciteit

LEVERANCIERS	PROFESSIONEEL
Overige	3,3%
Electrabel (Engie)	48,1%
Eneco Belgium	8,4%
Lampiris	17,9%
Luminus	11,9%
Mega	0,5%
Octa+ Energie	1,3%
Essent	1%
Vlaams Energiebedrijf	7,6%

Bron: BRUGEL

Tabel 3: Evolutie van de marktaandelen - professionele klanten - gas

LEVERANCIERS	PROFESSIONEEL
Overige	2,9%
Electrabel (Engie)	58,3%
Eneco Belgium	4,5%
Lampiris	15,9%
Luminus	9,8%
Mega	0,6%
Octa+ Energie	1,7%
Vlaams Energiebedrijf	4,5%
Wingas	1,8%

Bron: BRUGEL

Tabel 4: Evolutie van de marktaandelen - huishoudelijke klanten - elektriciteit

LEVERANCIERS	PROFESSIONEEL
Overige	1,1%
Electrabel (Engie)	65%
Eneco Belgium	0,4%
Lampiris	18%
Luminus	8%
Mega	4,7%
Octa+ Energie	2,8%

Bron: BRUGEL

Tabel 5: Evolutie van de marktaandelen - huishoudelijke klanten - gas

LEVERANCIERS	PROFESSIONEEL
Overige	0,9%
Electrabel (Engie)	62,5%
Eneco Belgium	0,4%
Lampiris	20%
Luminus	7,4%
Mega	5,2%
Octa+ Energie	3,6%

Bron: BRUGEL

De daling van de marktaandelen van het trio wordt niet gecompenseerd door stijgingen binnen dit trio – zowel voor de leveringspunten als voor het volume, en zowel voor gas als voor elektriciteit –, wat leidt tot een nettodaling van de aandelen van dit top trio.

Dit zal gevolgen hebben voor de HHI- en C3-index in 2020 en de daaropvolgende jaren. Dit punt komt in het volgende deel aan bod.

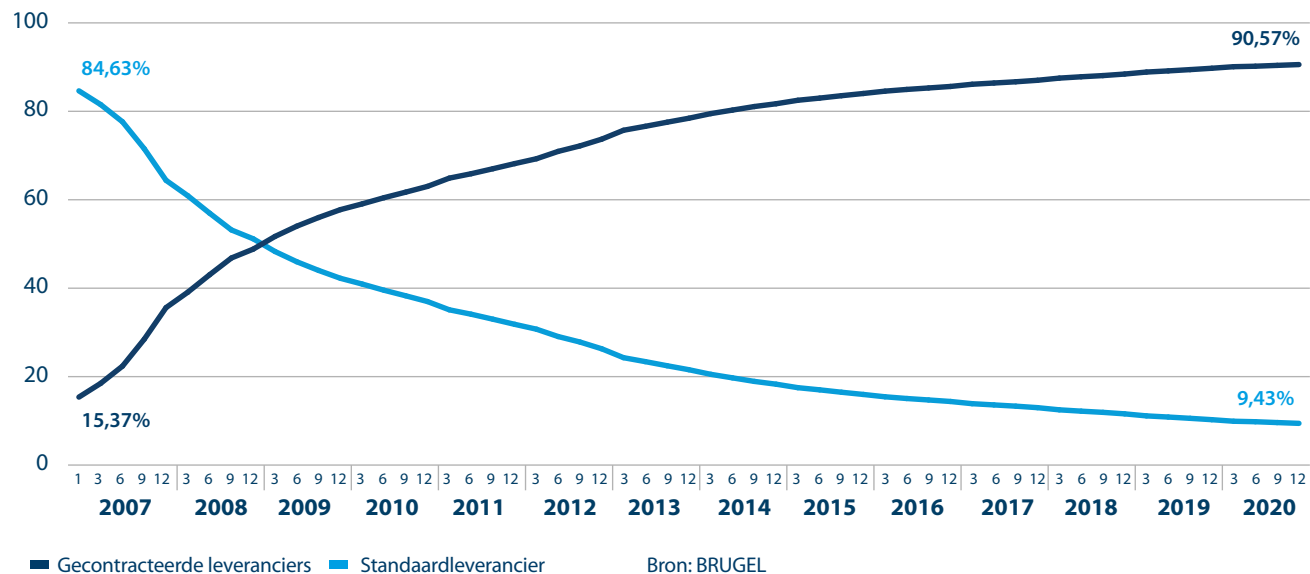
2.1.3.2 Marktaandeel van de historische leverancier

Uit onderstaande figuren 5 en 6 blijkt dat het aantal klanten met een standaardcontract voortdurend kleiner wordt. We wijzen erop dat op 31 december 2020 slechts 9,43% van de huishoudelijke elektriciteitsklanten en 8,17% van de huishoudelijke gasklanten nog altijd door de standaardleverancier werd bevoorrad.

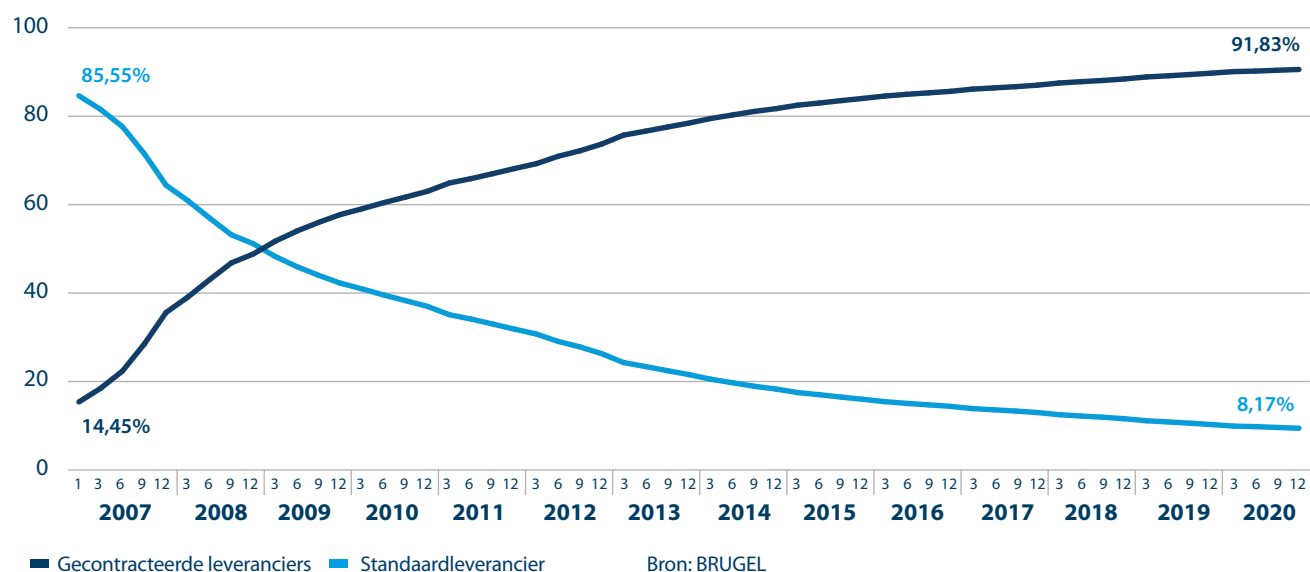
Meer dan tien jaar na de vrijmaking van de elektriciteits- en gasmarkt ziet BRUGEL het nut er niet van in om dit begrip van standaardleverancier te behouden.

Zonder afbreuk te doen aan de rol van noodleverancier raadt BRUGEL de wetgever aan om dit begrip van standaardleverancier te schrappen. Dit kan na de invoering van een nieuw mechanisme van noodleveranciers, waarover momenteel een denkoefening aan de gang is bij het FORBEG (zie paragraaf 1.3 van dit verslag). BRUGEL wil evenwel ook de noodzaak benadrukken om voor alle klanten die door de standaardleverancier worden bevoorrad een stelsel te organiseren voor een billijke overgang naar een levering binnen een vrijgemaakte markt.

Figuur 5: Evolutie van het marktaandeel van de historische leverancier – elektriciteit

Figuur 6: Evolutie van het marktaandeel van de historische leverancier – gas

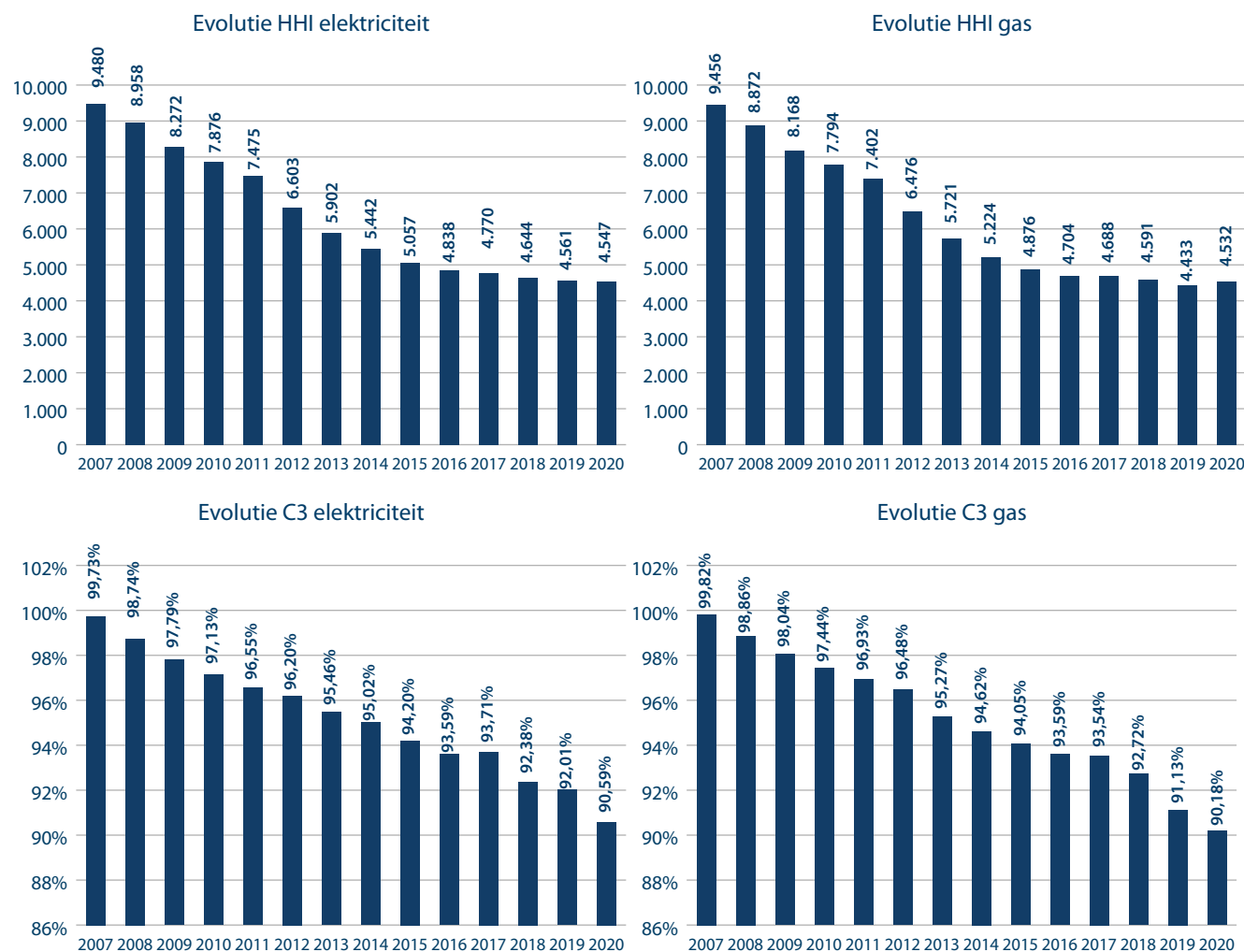
2.1.3.3 Evolutie van de concentratie van de markten

Economisch gezien wordt de concentratie van de markten vaak via verschillende indicatoren gemeten. De voor de elektriciteits- en gasmarkt gebruikte indicatoren zijn de Herfindahl-Hirschmann-index (HHI⁵) en de C3-concentratie-index⁶. Die meten de concentratie in termen van het aantal actieve spelers inzake de energielevering en hun respectieve marktaandeelen.

In het kader van onze marktanalyse worden deze indices geobserveerd naargelang het aantal leveringspunten in de portefeuille van de marktdeelnemers en in het algemeen geldt: hoe hoger de HHI en de C3, hoe meer de markt geconcentreerd is.

Figuren 7 tot 9 hierna geven een overzicht van deze indicatoren per type klant plus een overzicht voor alle klanten samen.

Figuur 7: Evolutie HHI en C3 – alle klanten samen

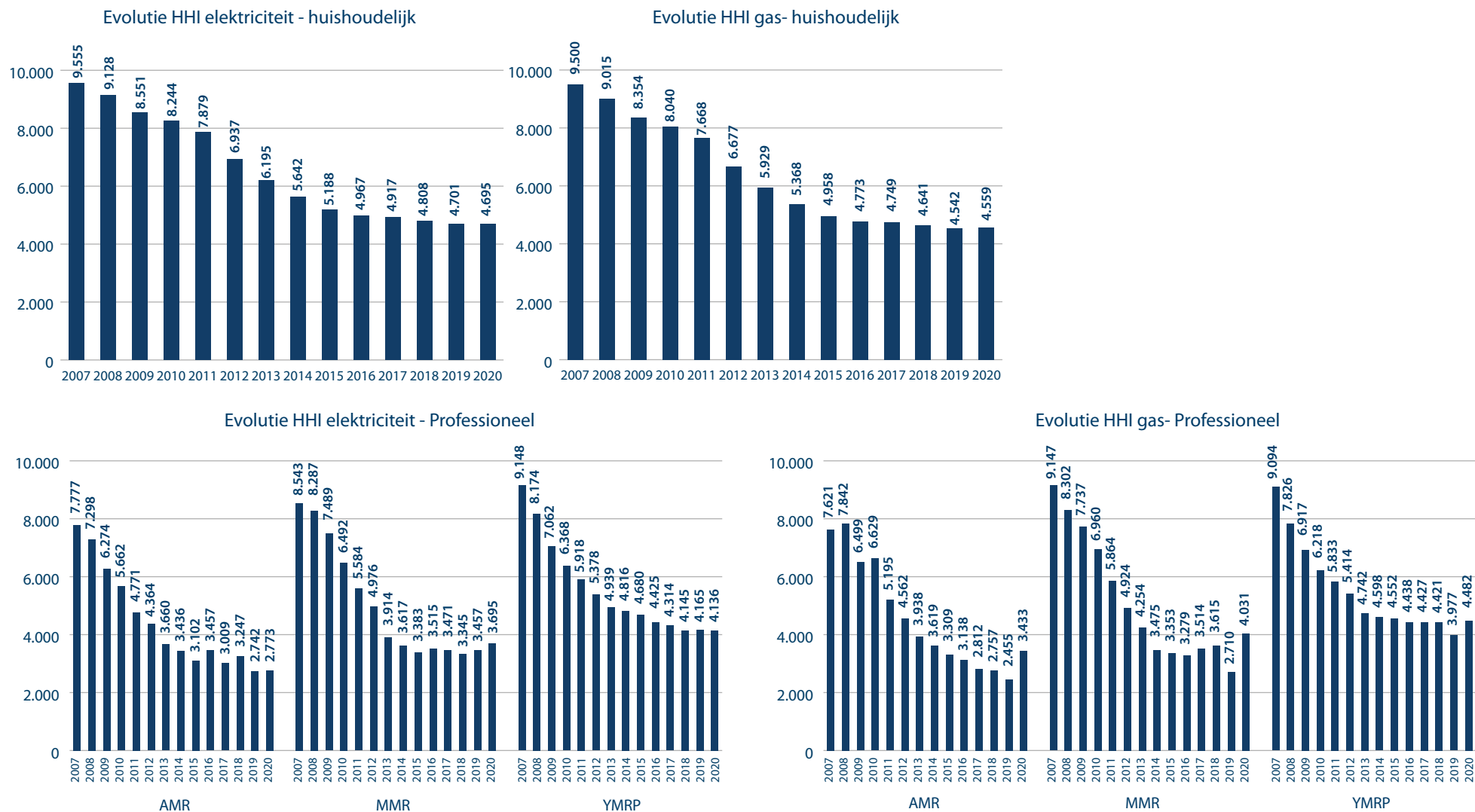
Bron: BRUGEL

5 De HHI-index wordt berekend door het kwadraat van de marktaandelen van alle ondernemingen binnen de betreffende sector op te tellen. Deze index daalt wanneer het aantal firma's dat op de markt actief is, toeneemt, en andersom. De index stijgt ook wanneer de markt asymmetrischer wordt, en andersom. We beschouwen een markt als concurrentieel wanneer de HHI-index gelijk is aan of lager is dan 2.000.

Is de HHI gelijk aan 10.000, dan hebben we te maken met een monopolie. Ligt de HHI dicht bij 0, dan telt de markt een groot aantal kleine aanbieders.

6 De concentratie-indicator C3 geeft het gecumuleerde marktaandeel van de grootste drie leveranciers weer.

Figuur 8: Evolucie HHI per type klant

Bron: BRUGEL

Figuur 9: Evolutie C3 per type klant

Bron: BRUGEL

Over het algemeen stellen we vast dat de tendens op het vlak van elektriciteit gelijkloopt met de tendens op het vlak van gas, en dat anderzijds de leveringsactiviteit in de huishoudelijke sector bepalend is voor de markttrend. Zowel voor elektriciteit als voor gas zijn de evoluties van beide indices voor de volledige markt (zie grafiek voor alle klanten samen) sterk gecorreleerd aan de curven van beide indices voor het huishoudelijke segment (zie YMRR-curven of "Yearly Meter Reading Residential", dit wil zeggen de huishoudelijke klanten met jaarlijkse meteropname).

Voor de HHI-index in het bijzonder stellen we voor zowel elektriciteit als gas vast dat er sinds de vrijmaking sprake is van een neerwaartse tendens. Voor het huishoudelijke segment zien we dat de daling van de concentratie tussen 2011 en 2015 sterker was, dat die sindsdien vervlakt en dat ze de neiging vertoont zich te stabiliseren rond 4.600 (voor YMR), zowel voor elektriciteit als voor gas. In het professionele segment stellen we een relatief grote daling vast tussen 2007 en 2013, gevolgd door een periode van stabilisatie rond 4.000 voor elektriciteit en 4.300 voor gas.

Wat betreft de meting van de concentratie door de C3-indicator met betrekking tot de eerste drie spelers die nog steeds meer dan 90% van het marktaandeel in handen hebben, zowel voor elektriciteit als voor gas, is de waargenomen neerwaartse evolutie zeer traag. Net als voor de HHI-index stellen we voor de AMR-klanten een meer concurrentiële tendens vast met een C3-index van 81% voor gas en voor elektriciteit.

We stellen vast dat de concentratie op de Brusselse markt, die relatief lager was voor gas dan wat tot die tijd werd waargenomen voor elektriciteit, de tendens bijbeent en dat de bereikte niveaus nog hoger liggen dan op wat theoretisch een concurrentiële markt zou worden genoemd. In de andere gewesten zijn de geobserveerde niveaus lager, en voor het Vlaams Gewest liggen deze niveaus zeer dicht bij 2.000. Elke vergelijkende analyse van de marktaandelen van de grootste drie leveranciers in het BHG moet echter rekening houden met het feit dat er, anders dan in de andere

gewesten, sinds 2007 slechts één standaardleverancier actief is.

De sterke concentratie op de markten impliceert trouwens op zichzelf niet noodzakelijkerwijs dat er sprake is van een gebrek aan concurrentie. Het is bijgevolg aangewezen om deze indicator te koppelen aan de analyse van de dynamiek van de verandering van leverancier die in het volgende deel wordt behandeld.

2.1.4 Evolutie van de "switches"

In het kader van zijn marktanalyse volgt BRUGEL in het bijzonder de indicatoren van bepaalde marktprocessen die het activiteitsniveau van de Brusselse leveranciers en verbruikers weergeven, zoals de "supplier switches" en de "combined switches". We wijzen erop dat de heronderhandeling van een contract zonder verandering van leverancier niet als een switch wordt beschouwd.

Tabel 6: Gevolgde scenario's in het kader van de analyse van de activiteit van verandering van leverancier

Naam van het scenario	Beschrijving
Supplier Switch	Scenario dat bij de distributienetbeheerder wordt toegepast wanneer een klant van leverancier verandert. De wetteksten bepalen dat een leverancierswijziging effectief moet zijn ten laatste 21 dagen nadat de nieuwe leverancier de nodige stappen heeft ondernomen. Deze indicator geeft het duidelijkst weer dat een klant bewust van leverancier is gewijzigd, dat wil zeggen door naar informatie te zoeken en de leveranciers met elkaar te vergelijken.
Combined Switch	Scenario dat bij de distributienetbeheerder wordt toegepast wanneer een klant zijn intrek neemt op een leveringspunt en een andere leverancier kiest dan degene die aanvankelijk actief was op het leveringspunt, zonder dat de meter in de tussentijd wordt afgesloten.

Bron: BRUGEL

De onderstaande figuren 10 tot 15 tonen de evolutie sinds 2008 van het proces van de leverancierswissel, die tot op zekere hoogte de dynamiek van de retailmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest weerspiegelt.

2.1.4.1 Op het niveau van de huishoudelijke afnemers

De figuren met betrekking tot het residentiële gas- en elektriciteitssegment laten een vergelijkbare trend zien voor zowel de indicator "supplier switch" als voor de indicator "combined switch", en de belangrijkste verklaring voor deze gelijkentrend kan worden gebaseerd op twee hoofdkenmerken.

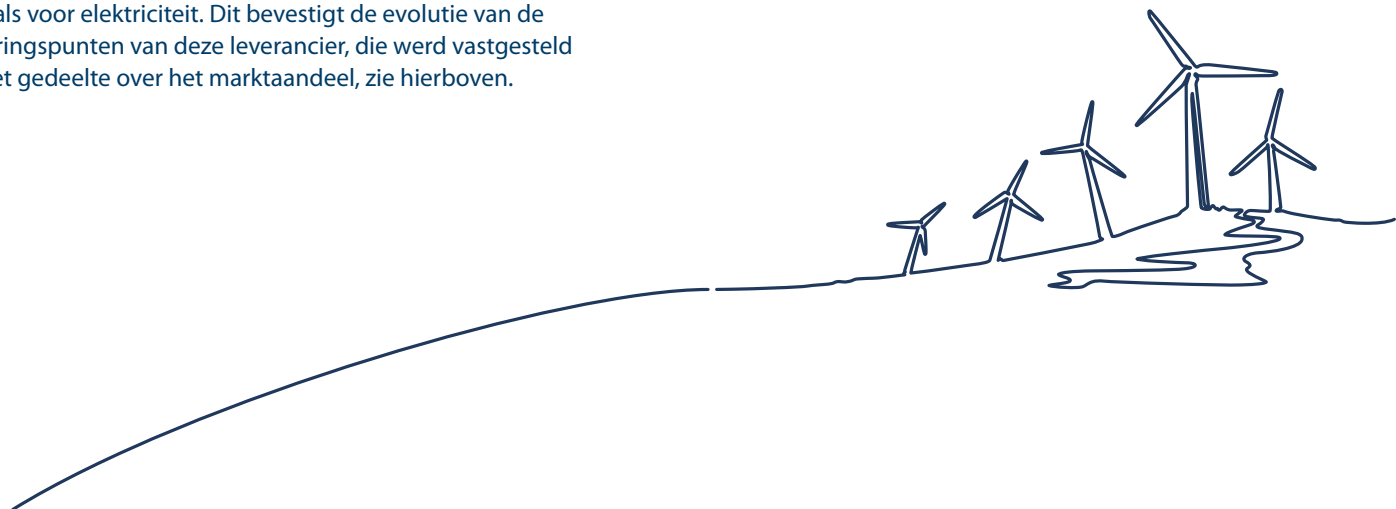
Het eerste kenmerk is inherent aan de Brusselse markt zelf, waarvan de penetratiegraad voor gas zeer hoog ligt. In de meeste gevallen maakt de Brusselse huishoudelijke klant gebruik van elektriciteit en gas voor zijn huishoudelijke behoeften.

Het tweede kenmerk berust in het feit dat de financiële voordelen van een leverancierswijziging voor gas aanzienlijk hoger kunnen uitvallen dan die van een elektriciteitsleverancier. Gas zou daarom voor een klant de voornaamste trigger kunnen zijn om van leverancier te veranderen. Gezien het feit dat de huishoudelijke klant die een gasleveringspunt heeft, noodzakelijkerwijs ook een leveringspunt voor elektriciteit heeft en dat de meeste huishoudelijke klanten met het oog op een eenvoudige levering en betaling kiezen voor een enkele energiefactuur, kan een verandering van gasleverancier ook een verandering van elektriciteitsleverancier met zich brengen.

Zowel voor de indicator "supplier switch" als voor de indicator "combined switch" tonen de figuren voor gas en elektriciteit eveneens een opwaartse trend sinds de vrijmaking.

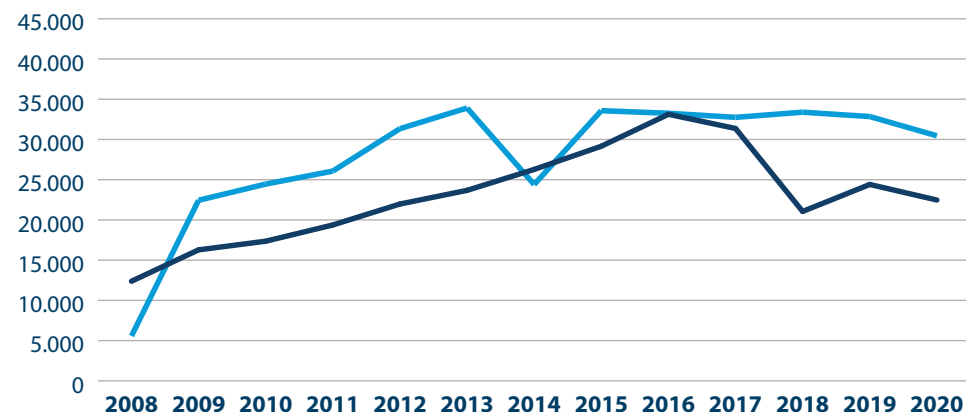
De indicator "supplier switch", die tussen 2017 en 2018 steeg, daalde echter sinds 2019 tot het niveau dat twee jaar eerder werd waargenomen. Om deze groeivertraging te verklaren, moeten we kijken naar de uitzonderlijke stijging in 2018, die enerzijds verklaard kan worden door de wijziging van de groeistrategie van EDF Luminus als gevolg van de structurele hindernissen op de Brusselse residentiële markt en anderzijds door de verdeling van de portefeuille van de leverancier Belpower, die failliet is gegaan, over de andere actieve leveranciers. Deze daling kan dus worden genuanceerd als het resultaat van de stabiliteit van het aantal actieve leveranciers tussen 2018 en 2020.

De groei van de indicator voor MEGA blijft op zijn beurt lineair en is de afgelopen drie jaar gehandhaafd, zowel voor gas als voor elektriciteit. Dit bevestigt de evolutie van de leveringspunten van deze leverancier, die werd vastgesteld in het gedeelte over het marktaandeel, zie hierboven.

Figuur 10: Evolutie van de "switches" - huishoudelijke afnemers - elektriciteit

Supplier Switch & Combined Switch Elektriciteit - Huishoudelijk

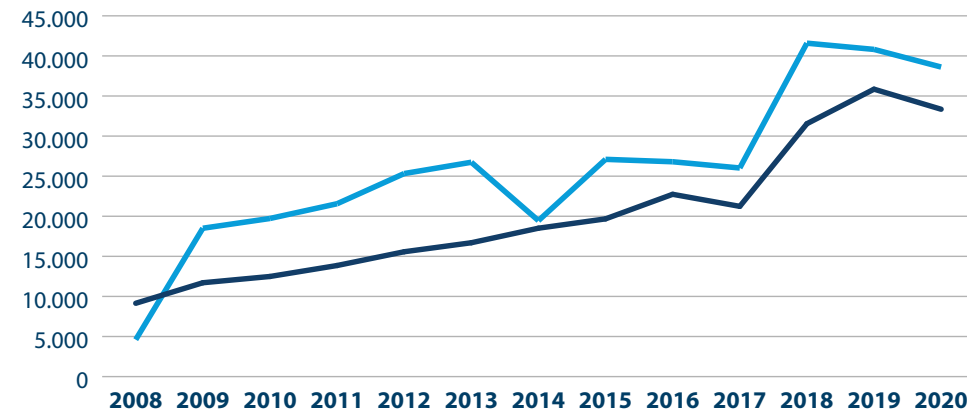

— Supplier switch — Combined switch

Bron: BRUGEL

Figuur 11: Evolutie van de "switches" - huishoudelijke afnemers - gas

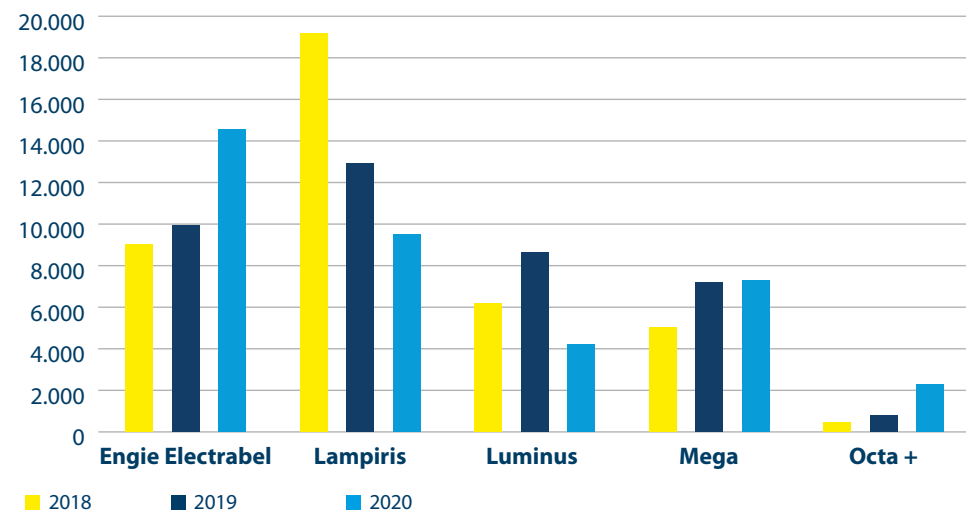
Supplier Switch & Combined Switch Gas- Huishoudelijk

— Supplier switch — Combined switch

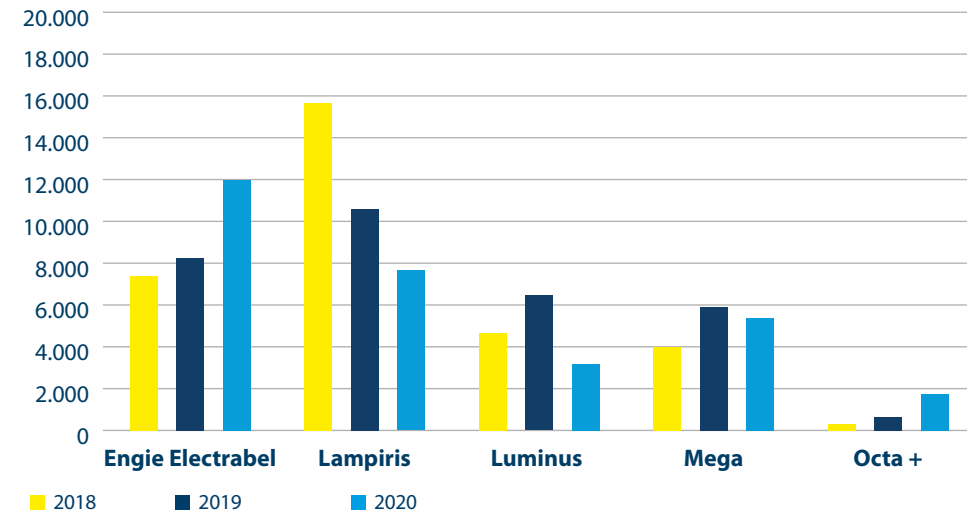
Bron: BRUGEL

Figuur 12: Evolutie van de "supplier switches" - huishoudelijke afnemers - elektriciteit

Bron: BRUGEL

Figuur 13: Evolutie van de "supplier switches" - huishoudelijke afnemers - gas

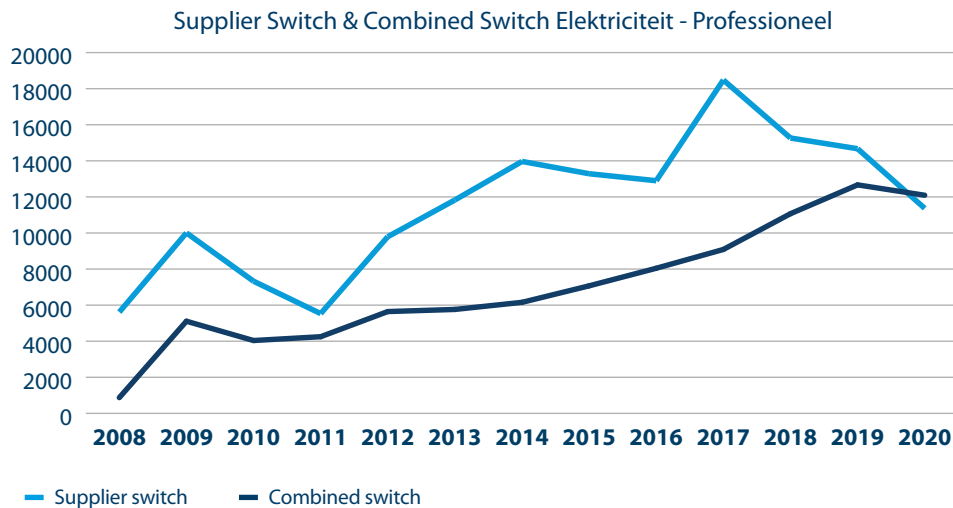
Bron: BRUGEL

2.1.4.2 Op het niveau van de professionele afnemers

Uit de onderstaande figuren 14 en 15 blijkt dat het niveau van "supplier switch" (blauw) en, zij het in mindere mate, van "combined switch" (oranje) sterk is afgenomen voor elektriciteit en gas.

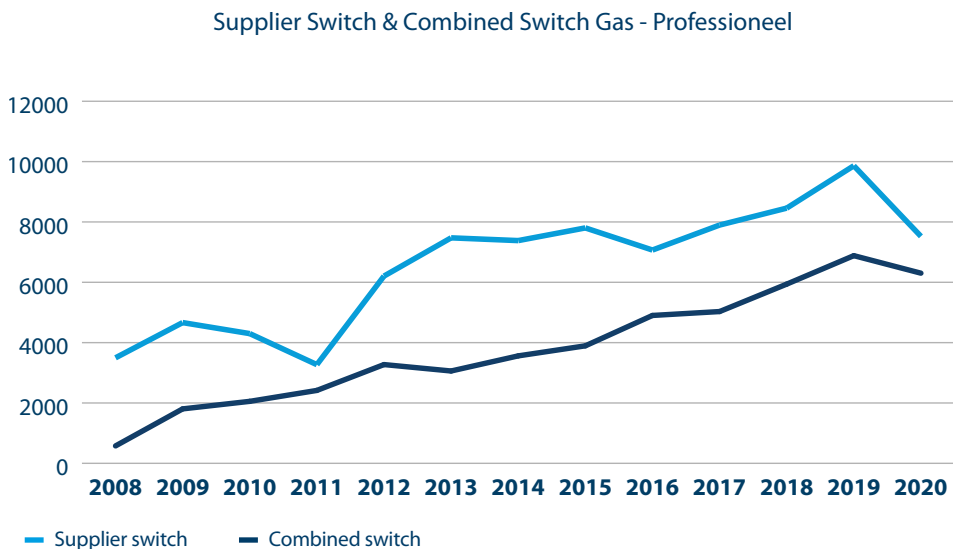
Daar de gezondheids crisis in 2020 vooral het segment van de professionele afnemers heeft getroffen, bieden de economische vertraging en zelfs de stillegging van sommige activiteiten waarschijnlijk een verklaring voor de daling van het niveau van "supplier switch" met 25% in 2020 tegenover 2019.

Figuur 14: Evolutie van de "switches" - professionele afnemers - elektriciteit

Bron: BRUGEL

Figuur 15: Evolutie van de "switches" - professionele afnemers - gas

Bron: BRUGEL

2.2 CONTROLE VAN DE LEVERINGSVERGUNNINGEN VOOR ELEKTRICITEIT EN GAS

2.2.4.1 Leveringsvergunningen voor energie

De ordonnanties^{7,8} betreffende de organisatie van de elektriciteits- en gasmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest verplichten elke natuurlijke of rechtspersoon die elektriciteit of aardgas verkoopt aan de Brusselse eindafnemers, om vooraf over een leveringsvergunning te beschikken.

Voor de toekenning van leveringsvergunningen voor elektriciteit is BRUGEL, overeenkomstig artikel 21 van de ordonnantie van 19 juli 2001 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, gewijzigd door artikel 15 van de ordonnantie van 23 juli 2018, gemachtigd om elke in het voornoemde artikel 21 bedoelde vergunning toe te kennen, over te dragen, te hernieuwen of desgevallend in te trekken. De beslissing over de toekenning van de gasleveringsvergunningen werd vroeger genomen door de minister die bevoegd is voor energie, op basis van een advies van BRUGEL. Sinds 2020 is dit wettelijk kader gewijzigd met het oog op de harmonisatie van deze bevoegdheid van BRUGEL voor gas en elektriciteit.

Voor wat betreft de procedure voor de toekenning van deze vergunningen blijven de uitvoeringsbesluiten^{9,10} van toepassing: de kandidaat-leverancier richt een ad-hocdossier aan BRUGEL. Na analyse van het dossier neemt BRUGEL een beslissing van toekenning / weigering. Als de vergunning wordt toegekend, is ze geldig voor onbepaalde duur.

Op basis van de kennisgeving van de toekenning van de vergunning zet de leverancier de laatste stappen bij SIBELGA, waaronder de ondertekening van het toegangscontract en de voorlegging van de vereiste financiële bewijsstukken, met het oog op de start van de levering aan de Brusselse klanten. Niet per se alle kandidaat-leveranciers die de vergunning hebben gekregen, laten die echter gelden bij SIBELGA, en dus worden ze niet allemaal actief op de markt voor de levering van elektriciteit en gas in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

In 2020 werden twee nieuwe licenties toegekend voor de levering van gas: aan DATS 24, dat al een licentie had in het BHG, en aan BOLT ENERGIE.

Wat betreft de levering van elektriciteit werd een nieuwe licentie toegekend aan EnergyVision (BRUSOL).

Op 31 december 2020 hadden 38 ondernemingen een leveringsvergunning in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (zie tabel 7 hierna): zeven van hen hadden alleen een vergunning voor elektriciteit, zes hadden alleen een vergunning voor gas en 25 hadden een vergunning voor beide energievectoren.

Van al deze houders van leveringsvergunningen hebben slechts 22 elektriciteitsleveranciers en 22 gasleveranciers effectief energie aan de Brusselse eindafnemers geleverd.

7 19 JULI 2001. - Ordonnantie betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

8 1 APRIL 2004. - Ordonnantie betreffende de organisatie van de gasmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, betreffende wegenisretributies inzake gas en elektriciteit en houdende wijziging van de ordonnantie van 19 juli 2001 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

9 18 JULI 2002. - Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering houdende de criteria en de procedure tot toekenning, hernieuwing, overdracht en intrekking van een levering[svergunning] voor elektriciteit.

10 6 MEI 2004. - Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering houdende de criteria en de procedure tot toekenning, hernieuwing, overdracht en intrekking van een leveringsvergunning voor gas en houdende wijziging van het Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 18 juli 2002 houdende de criteria en de procedure tot toekenning, hernieuwing, overdracht en intrekking van een levering[svergunning] voor elektriciteit.

Tabel 7: Lijst van de houders van de leveringsvergunningen

Bedrijf	Elektriciteit	Gas
Antargaz Belgium	V	V
Aspiravi Energy	V	
Axpo Benelux	V	V
Belgian Eco Energy	V	V
Bolt		V
Coretec Trading		V
Dats 24	V	V
Elegant	V	V
Elexys	V	V
Elindus	V	V
Endesa Energía	V	
Eneco Belgium	V	V
Energie 2030 Agence	V	
Energie I&V België (Anode Energie)	V	
Energie Cluster	V	
EnergyVision (BRUSOL)	V	
Energy2Business	V	V
Engie	V	V
Eni	V	V
Enovos Luxembourg (Filiaal: Enovos Belgium)	V	V
Eoly	V	V
Essent Belgium	V	V
Gas Natural Europe		V

Bedrijf	Elektriciteit	Gas
Groene Energie Administratie (Greenchoice)	V	V
Lampiris	V	V
Luminus	V	V
NatGAS		V
Octa+ Energie	V	V
OMV GAS		V
Power Online (Mega)	V	V
Powerhouse	V	V
RWE Supply & Trading	V	V
Scholt Energy Control	V	V
Total Gas & Power Belgium	V	V
Trevion	V	
Vlaams Energiebedrijf	V	V
Watz.	V	V
Wingas		V

Bron: BRUGEL

Tabel 8: Overzicht van de actieve leveranciers

	Elektriciteit	Gas
Aantal Vergunningen	32	31
Aantal actieve leveranciers	22	22
Aantal actieve leveranciers huishoudelijk	7	

Bron: BRUGEL

Zo waren er in december 2020 slechts zeven leveranciers actief in het huishoudelijke segment. Daarnaast heeft het aanbod van bepaalde leveranciers die in het huishoudelijke segment actief zijn, bepaalde kenmerken (coöperatief zijn, bankdomiciliëring) die een bepaalde vorm van selectie inhouden. Het cijfer van zeven leveranciers die in het huishoudelijke segment actief zijn, moet dus worden genuanceerd: het aantal leveranciers dat volop actief is in dit segment, ligt lager.

2.2.4.2 Beheer van de leveringsvergunningen voor energie

In het kader van zijn opdracht inzake beheer van de vergunningen moet BRUGEL een groot aantal documenten centraliseren die afkomstig zijn van verschillende marktspelers met als doel enerzijds tegemoet te komen aan zijn rapporteringsverplichtingen en anderzijds de goede marktkennis te garanderen. De documenten worden vandaag uitgewisseld per post of op elektronische wijze en deze uitwisselingen vergen een grote inspanning van de betrokken actoren die overigens al hebben gewezen op de logheid van dit proces.

Met deze vaststelling werd rekening gehouden bij de uitwerking van het IT-masterplan (IT-MP) 2018-2022 dat voorziet in de implementatie van een extranet voor een gedigitaliseerd beheer van de wisselwerking tussen BRUGEL en de marktspelers.

Dit platform heeft dus 3 doelstellingen:

1. de uitwisselingen tussen BRUGEL en de marktspelers verbeteren,
2. de gegevens centraliseren en
3. een doeltreffend beheer van de vragen of informatie afkomstig van de markt.

De implementatie van dit platform zou in 2 fasen moeten verlopen:

- Ontwikkeling van het deel "BackOffice" dat een tool vormt voor het interne beheer van de vergunningen door middel van verschillende procedures (toekenning, vernieuwing enzovoort).
- Ontwikkeling van het deel "FrontOffice" dat de externe actoren toegang verleent tot het platform (extranet).

De eerste fase is met succes uitgevoerd: de applicatie voor beheer van de vergunning is sinds december 2020 in productie en sindsdien worden alle vergunningen dus verwerkt via deze applicatie. De ontwikkeling van de tweede fase van het project is gepland tegen eind 2021.

2.3 TOEPASSING VAN DE PROCEDURE VOOR DE NOODLEVERANCIER

Het complexere vak van de leverancier en de aanwezigheid van exogene factoren waarop de leverancier weinig of geen invloed heeft, kunnen het risico op financiële problemen en faillissement doen toenemen. In deze situatie blijft de leverancier in gebreke of ondervindt hij moeilijkheden om zijn verbintenissen tegenover zijn klanten, de DNB of zijn evenwichtsverantwoordelijke na te komen. Om de impact van een dergelijke gebeurtenis op het evenwicht van de markt en op de bescherming van de eindklanten te beperken, vindt sinds meerdere jaren binnen het FORBEG een gezamenlijke denkoefening plaats. Die heeft geleid tot een advies betreffende een verbetering van het wettelijk kader voor de noodleverancier.

In het BHG bepalen artikel 25noviesdecies van de elektriciteitsordonnantie en haar tegenhanger voor de gasmarkt vandaag bijvoorbeeld dat in het geval van faillissement van een leverancier, de standaardleverancier voor de bevoorrading van de klanten van de failliete leverancier zorgt. Bovendien bepaalt het besluit van 14 december 2006 houdende goedkeuring van de beslissing van SIBELGA waarbij de vennootschap Electrabel Customer Solutions aangeduid werd als standaardleverancier de leveringsvoorwaarden voor klanten in deze specifieke situaties. Toch vond BRUGEL het raadzaam om de regels voor de operationele uitvoering van het wettelijk kader in geval van het faillissement van een energieleverancier beter te specificeren. Samen met de twee andere regulatoren (CWAPE en VREG)¹¹ heeft BRUGEL deelgenomen aan

werkgroepen voor de opmaak van een ontwerpadvies¹² betreffende de regelgeving inzake noodlevering met een voorstel van een soortgelijk noodmechanisme voor de drie gewesten. Het advies werd beschikbaar gemaakt voor openbare raadpleging en de ontvangen reacties werden op aandachtige wijze geanalyseerd. Met het ontwerpadvies wordt beoogd de volgende algemene doelstellingen te verwezenlijken:

- een omzetting van de richtlijn van 13 juli 2019 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor aardgas en tot intrekking van richtlijn 2003/55/EG en een omzetting van de richtlijn (EU) 2019/944 van het Europees Parlement en de Raad van 5 juni 2019 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit en tot wijziging van richtlijn 2012/27/EU;
- het in aanmerking nemen van alle klanten van de noodlijdende leverancier (YMR, AMR en MMR), maar ook van de bijzondere situaties van de prosumers, de klanten met budgetmeter, de overheidsklanten enzovoort;
- een ononderbroken instandhouding van de bevoorrading van de klanten;
- de naleving door alle spelers van hun rol en hun verplichtingen;
- het streven naar een zeker evenwicht in het dragen van de verantwoordelijkheden door de verschillende spelers en de efficiëntie van de procedure voor de maatschappij in haar geheel;
- de veiligheid van het net.

In het ontwerpadvies wordt een onderscheid gemaakt tussen verschillende scenario's inzake noodleveranciersregeling, om rekening te houden met de omvang van de noodlijdende leverancier (namelijk klein, middelgroot of groot), met het type van betrokken klant (YMR, MMR en AMR) en met de eigen capaciteit

¹¹ Merk op dat de federale regulator (CREG) dit overleg als waarnemer heeft bijgewoond.

¹² https://www.brugel.brussels/nl_BE/actualites/consultations/noodleveranciersregeling-372

van de distributienetbeheerder (DNB) om tijdelijk een klantenportefeuille over te nemen. Op dezelfde manier zullen de commerciële leveranciers, via de organisatie van aanbestedingen door de distributienetbeheerders, naargelang het geval een belangrijke rol kunnen spelen in de noodlevering.

De in het advies voorgestelde oplossing werd door beide andere gewesten goedgekeurd en zal er binnenkort worden bekrachtigd; in het BHG echter moet de oplossing nog aan een bijkomende analyse worden onderworpen om er zeker van te zijn dat het mechanisme aangepast is aan de specifieke kenmerken van het gewest met het oog op een optimale maatschappelijke oplossing.

2.4 INVOERING VAN EEN NIEUW SYSTEEM VOOR GEGEVENSUITWISSELING TUSSEN DE DNB'S EN DE LEVERANCIERS: MIG6

Het ATRIAS-project, dat tot doel heeft een nieuwe standaard voor gegevensuitwisseling tussen de distributienetbeheerders (DNB's) en de leveranciers (hierna MIG6 genoemd) te implementeren via een intergewestelijk platform dat de huidige gewestelijke platformen, waaronder dat van SIBELGA, zou moeten vervangen, loopt nog steeds. Dit nieuwe platform is uiterst belangrijk voor de toekomstige goede werking van de energiemarkt, met name als we rekening houden met het volgende:

- het nieuwe platform zou een gezamenlijke datahub voor de markt moeten bieden (ook Central Market System – CMS genoemd); hierdoor kunnen de gegevensuitwisselingen gemakkelijker verlopen en kunnen de investeringskosten bij de leveranciers tot een minimum beperkt worden;
- het nieuwe systeem voor informatie-uitwisseling dat voorgesteld wordt (MIG6) zou functies moeten bieden die compatibel zijn met de toekomstige transformaties van de markt (verschillende diensten voor de valorisatie van gedecentraliseerde producties en het beheer van gegevens afkomstig van slimme meters), met als doel tot een optimale prijs-kwaliteitsverhouding van de diensten te komen.

Door de moeilijkheden die het project van ATRIAS in het verleden heeft opgeleverd (en nu nog steeds), zou de implementatie van deze voordelen wel eens in het gedrang kunnen komen of zouden er zelfs zeer grote risico's kunnen ontstaan voor de goede werking van de markt. Deze operationele moeilijkheden vertalen zich in het telkens opnieuw uitstellen van de startdatum van het nieuwe platform; de laatste startdatum die bekend is en ter kennis van de markt werd gebracht, is vastgesteld in september 2021. Vier maanden vóór de startdatum valt uit de ontvangen informatie betreffende de vorderingen van het project, ook al zet ze de vastgestelde datum niet op de helling, echter op te maken dat er een mogelijkheid is van een start in beperkte modus die het risico meebrengt de goede marktwerking te verstoren.

In dit opzicht hebben de regulatoren, ieder voor wat hem aanbelangt, hun DNB's gewezen op hun verantwoordelijkheden en verplichtingen wat betreft het beheer van de marktprocessen, hun plicht om de nodige middelen in te zetten om de impact op de markt tot een minimum te beperken en garanties te bieden voor volledige transparantie betreffende disfuncties die gevolgen zullen hebben voor de markt.

Bovendien hebben de regulatoren aan de leveranciers en Haulogy (voornaamste beheerder, voor rekening van de leveranciers, van de uitwisselingen tussen ATRIAS en de backend-systemen van de leveranciers) uitgenodigd met als doel inlichtingen in te winnen over de manier waarop ze zijn voorbereid.

2.5 MARKT VAN DE NIEUWE FLEXIBILITEITSDIENSTEN

2.5.1 Implementatie van de producten van ELIA

De flexibiliteitsmarkt wordt voornamelijk gedomineerd door het productaanbod van ELIA¹³. In de loop van 2020 heeft ELIA een aantal wijzigingen aangebracht aan de verschillende balanceringsproducten¹⁴ en hun technische specificaties. Tot de geplande wijzigingen van de verschillende balanceringsproducten behoren de modaliteiten en de frequentie van de overnameprocedure. Zo worden de verschillende balanceringsproducten voortaan dagelijks gekocht, werden de contracten betreffende de balanceringsdiensten aangepast en werden de technische specificaties van de producten gewijzigd. BRUGEL speelt geen actieve rol in de ontwikkeling of de validatie van de specificaties van deze producten, maar volgt de werkzaamheden en discussies in de verschillende werkgroepen van de User's Group van ELIA¹⁵.

Bovendien zijn er binnen SYNERGRID verschillende acties uitgevoerd om klanten die zijn aangesloten op het distributienet, in staat te stellen deel te nemen aan deze producten. Zo hebben de distributienetbeheerders een nieuwe versie ingediend van het contract tussen de DNB en de FSP in het kader van de levering van flexibiliteitsdiensten door

gebruik te maken van de gebruikersflexibiliteit van het distributienet (hierna "contract DNB – FSP"). Dit type contract brengt de verschillende contracten samen, en vervangt ze, die tot dan bestonden tussen de DNB en de FSP voor de verschillende diensten. Het nieuwe contract stelt de wederzijdse bijzondere rechten en verplichtingen van de DNB en de FSP vast met betrekking tot het gebruik door deze laatste van de flexibiliteit van de netgebruikers die aangesloten zijn op het distributienet van de DNB voor meerdere flexibiliteitsdiensten (FCR¹⁶, aFRR¹⁷, mFRR¹⁸, SDR¹⁹).

Parallel heeft SYNERGRID eveneens een voorstel ingediend tot aanpassing van technisch voorschrift C8/06 met als titel "General technical requirements - Measurement system and Gateway for an aFRR service delivery point connected to the Distribution Grid", samen met een verklarende nota, C8/07, over de commerciële processen voor de aFRR.

BRUGEL heeft samengewerkt met de andere gewestelijke regulatoren, i.e. de CWaPE en de VREG, om de voorstellen te analyseren en heeft met hen overlegd in verband met de beslissing betreffende, respectievelijk, het contract DNB – FSP²⁰ en de technische voorschriften C8/06 en C8/07²¹. Deze documenten zijn in september 2020 in werking getreden.

In november 2020 diende SYNERGRID opnieuw een voorstel in tot wijziging van de overeenkomst DNB – FSP om er de

elementen in op te nemen betreffende de flexibiliteitsdiensten in verband met het toekomstige capaciteitsmechanisme (CRM) en de toekomstige applicatie voor energieoverdracht op de day-ahead-markt en de intraday-markt (hierna "markten DA/ID"). Tegelijk werd een nieuwe versie voor technisch voorschrift C8/01 "Network Flexibility Study voor deelname van de URD aan flexibiliteitsproducten" ingediend voor goedkeuring. De Belgische regulatoren hebben beide voorstellen samen geanalyseerd. Op 26 januari 2021 keurde BRUGEL, in overleg met de gewestelijke regulatoren, de nieuwe versies goed van de overeenkomst DNB – FSP en van het voorschrift C8/01 onder voorbehoud van het aanbrengen van bepaalde gevraagde wijzigingen ter verbetering van het evenwicht en de helderheid van de teksten²². Op 30 maart 2021 heeft BRUGEL de recentste versies van de teksten met de gevraagde wijzigingen goedgekeurd²³.

Wat betreft de deelname aan de balanceringsmarkt blijft het aantal in distributie aangesloten Brusselse klanten die hun flexibiliteit aanbieden, marginaal en ongewijzigd in vergelijking met 2019. In 2020 namen immers slechts 7 eindklanten deel aan deze balanceringsmarkt via het mFRR-product en dit via 2 verschillende FSP's voor een totaal vermogen van 16,98 MW. Nog in 2020 waren er echter 7 activeringen waarbij ten minste één Brusselse klant was betrokken (6 maart, 29 juni, 14 september, 15 september, 20 oktober en twee activeringen op 7 december) tegenover 3 activeringen in 2019.

13 <https://www.elia.be/nl/elektriciteitsmarkt-en-systeem/systeemdiensten>

14 <https://www.elia.be/en/electricity-market-and-system/system-services/keeping-the-balance>

15 <https://www.elia.be/nl/users-group>

16 FCR staat voor "Frequency Containment Reserve", i.e. de vroegere primaire reserve (of R1)

17 aFRR staat voor "automatic Frequency Restoration Reserve", i.e. de vroegere secundaire reserve (of R2)

18 mFRR staat voor "manual Frequency Response Reserve", i.e. de vroegere tertiaire reserve (of R3).

19 SDR staat voor "Strategic Demand Reserve", i.e. de strategische reserve.

20 Beslissing 141 betreffende het voorstel van SYNERGRID tot overeenkomst tussen de distributienetbeheerder en de dienstverlener van flexibiliteit: <https://www.brugel.brussels/publication/document/beslissingen/2020/nl/BESLISSING-141-CONTRACTMODEL-DNB-FSP.pdf>

21 Beslissing 142 betreffende de voorstellen van technische voorschriften C8/06 en C8/07 van SYNERGRID: <https://www.brugel.brussels/publication/document/beslissingen/2020/nl/BESLISSING-142-VOORSTELLEN-TECHNISCHE-VOORSCHRIFTEN-C8-06-C8-07-SYNERGRID.pdf>

22 Beslissing 157 betreffende de voorstellen aangaande volgende Synergrid-voorschriften: De modelovereenkomst tussen DNB en FSP en het technisch voorschrift C8-01: <https://www.brugel.brussels/publication/document/beslissingen/2021/nl/BESLISSING-157-VOORWAARD-GOEDK-VOORSCHR-C8-01-SYNERGRID.pdf>

23 Beslissing 157bis betreffende de voorstellen aangaande de Synergrid-voorschriften: <https://www.brugel.brussels/publication/document/beslissingen/2021/nl/BESLISSING-157bis-VOORSCHRIFTGOEDKEURING-GRD-FSP-SYNERGRID-CONTRACT.pdf>

2.5.2 Toepassing van de regels voor energieoverdracht

Op 13 juli 2017 is een wijziging van de federale wet betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt, met het oog op de verbetering van de vraagflexibiliteit en van de opslag van elektriciteit, in werking getreden. Deze wet voorziet in een wettelijk kader voor de overdracht van energie en de overlegprocessen tussen ELIA en de marktpartijen en de samenspraak tussen de CREG en de door de drie gewesten gemandateerde autoriteiten.

In de zin van deze wet²⁴ is er sprake van energieoverdracht in geval van een activering van de flexibiliteit van de vraag waarbij een leverancier en een aanbieder van flexibiliteitsdiensten betrokken zijn die een afzonderlijke evenwichtsverantwoordelijke hebben en/of een aanbieder van flexibiliteitsdiensten die niet hun leverancier is.

Zoals bepaald in artikel 19bis, § 2 van de Elektriciteitswet moet de CREG overleg plegen met de gewesten voor elke wijziging van de regels voor energieoverdracht. BRUGEL, aangesteld om het Brussels Hoofdstedelijk Gewest te vertegenwoordigen in het overleg met de CREG, heeft de evolutie van dit dossier aandachtig gevolgd, onder meer door deel te nemen aan de diverse uitwisselingsplatforms die FORBEG en ELIA georganiseerd hebben.

De overlegvergadering over de voorgestelde wijzigingen, waarbij BRUGEL het Brussels Hoofdstedelijk Gewest vertegenwoordigde, vond plaats in maart 2020. Daarna is de nieuwe versie van de regels voor energieoverdracht in werking getreden op 23 april 2020²⁵.

In 2020 heeft ELIA de leden van de working group balancing ook op de hoogte gebracht van de werkzaamheden tot wijziging van de regels voor de organisatie van de energieoverdracht teneinde de toepassing ervan mogelijk te maken op de day-ahead-markt en de intraday-markt. De nieuwe versie van deze regels werd beschikbaar gesteld voor openbare raadpleging van medio oktober tot medio november 2020 en het voorstel werd bij de CREG ingediend op 18 december. ELIA heeft haar voorstel overgelegd aan de regulatoren ter gelegenheid van de vergadering van de werkgroep FORBEG elektriciteit in januari 2021.

Op 18 maart 2021 organiseerde de CREG de overlegvergadering met de gewesten in verband met het nieuwe voorstel van regels voor energieoverdracht met het oog op de toepassing ervan op de DA- en de ID-markt. BRUGEL vertegenwoordigde het Brussels Hoofdstedelijk Gewest op deze vergadering. De go-live voor de energieoverdracht voor de DA- en de ID-markt is gepland op 1 juli 2021.

24 Artikel 19bis, § 2 van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt.

25 <https://www.elia.be/en/electricity-market-and-system/electricity-market-facilitation/transfer-of-energy>.

3.1 DE ONTWIKKELING VAN DE NETWERKEN

3.1.1 De opvolging van de investeringsplannen

In 2020 hebben de netbeheerders SIBELGA en ELIA een voorstel ingediend voor een investeringsplan (MIP) voor de netwerken waarvan ze het beheer verzorgen. Na een openbare raadpleging rond deze MIP's te hebben georganiseerd, heeft BRUGEL, overeenkomstig het wettelijk kader, zijn adviezen doorgestuurd naar de Brusselse Hoofdstedelijke Regering. De adviezen²⁶ en de resultaten van de openbare raadpleging zijn terug te vinden op de website van BRUGEL.

3.1.1.1 Organisatie van een openbare raadpleging

De openbare raadpleging vond plaats van juni tot juli 2020. Om de deelname aan deze raadpleging te vergemakkelijken en om zoveel mogelijk spelers bewust te maken van het belang en de doelstellingen van deze MIP's, organiseerde BRUGEL op 9 juli 2020 een presentatie in de vorm van een webinar als gevolg van de gezondheidscontext. Bijna honderd deelnemers lieten hun belangstelling blijken door deze presentatie te volgen.

In het besef dat de MIP's technische documenten zijn die eventueel moeilijk te begrijpen zijn, heeft BRUGEL ook samengewerkt met de netbeheerders om in het kader van de raadpleging een ge vulgariseerde versie van de MIP's te publiceren.

Uit het resultaat van de openbare raadpleging blijkt dat de deelnemers bijzondere belangstelling hebben getoond voor de vragen in verband met de installatie van slimme meters, de capaciteit van het net om het opladen van elektrische wagens te verzekeren of ook in verband met de legitimiteit van de DNB om te investeren in productie-eenheden.

3.1.1.2 Aandachtspunten van BRUGEL

Als gevolg van zijn analyse en op basis van de reacties waartoe de openbare raadpleging aanleiding heeft gegeven, heeft BRUGEL aan de Regering aanbevolen om het MIP van ELIA alsook het MIP gas van SIBELGA goed te keuren. Voor het MIP elektriciteit van SIBELGA werd een gunstig advies afgegeven aan de Regering voor zover bepaalde voorwaarden in acht worden genomen:

- het einde van de investeringen door SIBELGA van de productie-installaties (voornamelijk warmtekrachtkoppeling) in het licht van de resultaten van de door BRUGEL gevoerde juridische analyse;
- de aanpassing van het huidige wettelijk kader voor de uitrol van de verbonden meters en de implementatie van een relevante rapportering voor de opvolging van de inachtneming van de door SIBELGA voorgestelde richtsnoeren.

Meer algemeen blijkt uit de analyse van de MIP's van SIBELGA dat de elektriciteits- en gasnetten globaal voldoende groot zijn om aan de energievraag op korte termijn te voldoen. Wat betreft het elektriciteitsnet is BRUGEL zich er goed van bewust dat de klimaatdoelstellingen van het Gewest, die met name tot uiting komen in de

maatregelen die in het Energie-Klimaatplan 2030 zijn aangenomen (einde diesel en brandstof in 2030/2035, einde van de installatie van nieuwe stookolieketels in 2025, begin van de gasuitstap in 2030 ...), aanleiding zullen geven tot een toenemende elektrificatie van de behoeften. Om die reden heeft BRUGEL SIBELGA geïnterpelleerd over de noodzaak om snel de instrumenten te ontwikkelen die een betere evaluatie mogelijk maken van de verbruiksbehoeften, meer bepaald wat betreft de nieuwe gebruiken. Tot slot heeft BRUGEL de aandacht van de DNB in deze context ook gevestigd op de noodzaak om vorderingen te maken in het geleidelijk slimmer maken ("smartisation") van het net.

3.1.2 Kwaliteit van de bevoorrading op de elektriciteits- en gasnetten

De netbeheerders moeten BRUGEL elk jaar een verslag bezorgen over de kwaliteit van hun diensten. Op basis van deze verslagen heeft BRUGEL in 2020 een verslag gepubliceerd over de kwaliteit van de dienstverlening van de DNB voor het jaar 2019²⁷.

3.1.2.1 Kwaliteit van de elektriciteitsvoorziening

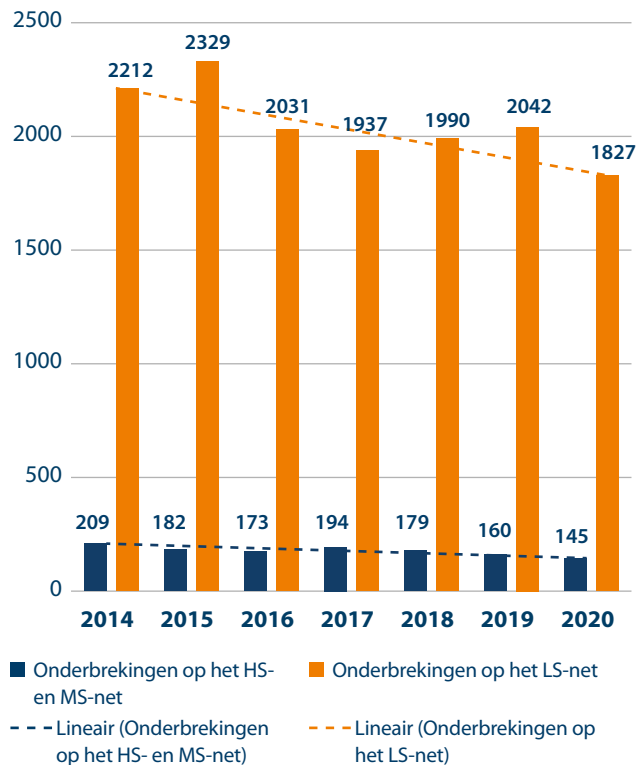
Over het algemeen merkt **BRUGEL een verbetering van de kwaliteit van de elektriciteitsvoorziening aan de Brusselse verbruikers.**

Deze verbetering is met name te zien in de evolutie van het aantal ongeplande onderbrekingen die elk jaar op het net plaatsvinden.

²⁶ Advies 307 over het MIP elektriciteit van SIBELGA voor de periode 2021-2025: <https://www.brugel.brussels/publication/document/adviezen/2020/nl/ADVIES-307-INVESTERINGSPLAN-ELECTRICITEIT-SIBELGA-2021-2025.pdf>

²⁷ Advies 303: <https://www.brugel.brussels/publication/document/adviezen/2020/nl/ADVIES-303-verslag-distributienetbeheerder-openbare-diensttopdrachten-2019.pdf>

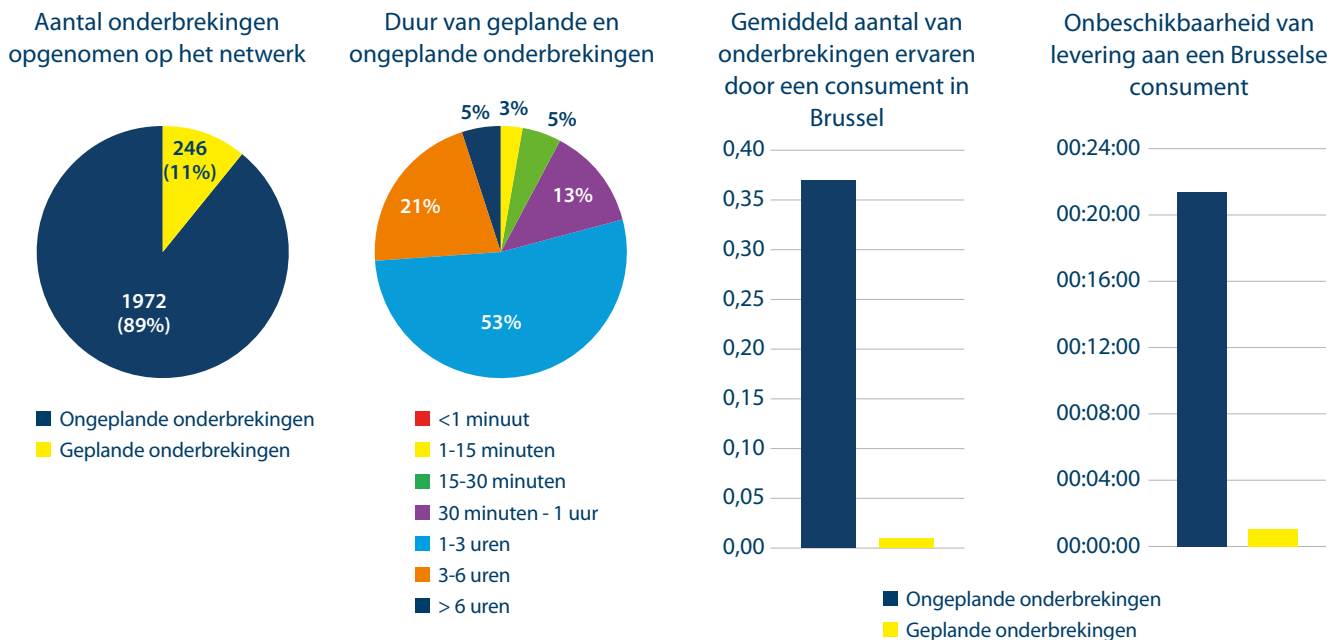
Figuur 16: Evolutie van het aantal ongeplande onderbrekingen

In 2020 werden 1.972 ongeplande onderbrekingen van de elektriciteitsvoorziening geregistreerd in Brussel, wat neerkomt op een **gemiddelde van 5,4 ongeplande onderbrekingen per dag**. De vorige figuur leert dat deze onderbrekingen voornamelijk het gevolg zijn van incidenten op het laagspanningsnet (LS) van SIBELGA en in mindere mate op het hoogspanningsnet (HS) van ELIA en het middenspanningsnet (MS) van SIBELGA.

De voornaamste statistieken van **de bevoorradingskwaliteit van de Brusselse gebruikers in 2020** worden getoond in onderstaande figuur:

Figuur 17: Statistieken betreffende de kwaliteit van de elektriciteitsvoorziening van de gebruikers in 2020

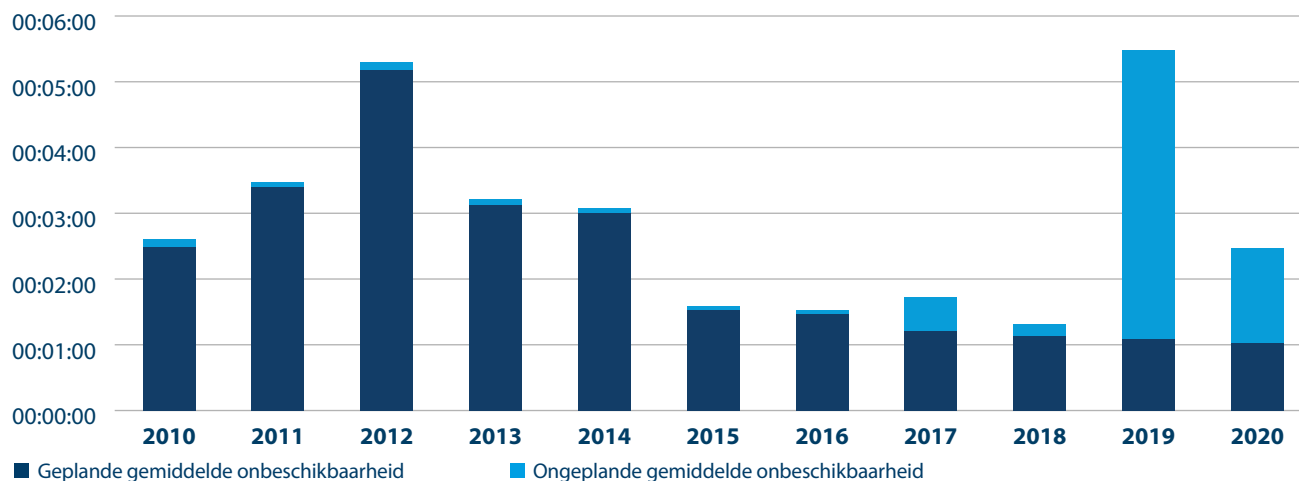
Figuur 17 toont onder meer dat de meeste onderbrekingen ongeplande onderbrekingen zijn.

Een Brusselse gebruiker beschikte dus, gemiddeld in 2020, **niet over elektriciteit gedurende 21 minuten en 39 seconden** en kreeg te maken met **0,37 onderbrekingen** tijdens het jaar, voornamelijk als gevolg van ongeplande onderbrekingen.

3.1.2.2 Kwaliteit van de gasvoorziening

De kwaliteitsindicatoren worden eveneens opgevolgd voor de gasbevoorrading van de Brusselse gebruikers. De volgende figuur toont de evolutie van de gemiddelde niet-beschikbaarheid voor die laatsten in functie van het type onderbreking (gepland, ongepland).

Figuur 18: Evolutie van de onbeschikbaarheid voor de gebruikers van het gasnet

Algemeen houdt de onbeschikbaarheid van het gas voor de Brusselse verbruikers ook in hoofdzaak verband met geplande werkzaamheden. Daar die werkzaamheden van tevoren worden aangekondigd of in overleg met de eindklanten worden uitgevoerd, blijft het ongemak voor hen beperkt. Ongeplande onderbrekingen in de gasvoorziening zijn inderdaad vrij zeldzaam.

In 2020 echter, net als in 2019, zag SIBELGA zich als gevolg van een nieuw incident in verband met een lek in een leiding van VIVAQUA genoodzaakt om de gasvoorziening van vijf woningen in Schaarbeek te onderbreken. Dit incident verklaart grotendeels de toegenomen onbeschikbaarheid in vergelijking met de vorige jaren (2010-2018). Afgezien

van dit evenement, dat de betrouwbaarheid van het gasnet gezinszins op de helling zet, **blijft de kwaliteit van de bevoorrading van de Brusselse verbruikers zeer goed.**

In 2020 beschikte een Brusselse gasverbruiker immers niet over gas gedurende gemiddeld **2 minuten en 47 seconden**, ongeacht het type onderbreking (gepland wegens werken of niet gepland).

De volledige analyse van alle indicatoren voor de kwaliteit van de gas- en elektriciteitsbevoorrading voor 2020 zal het voorwerp uitmaken van een specifiek verslag dat BRUGEL in de loop van het jaar 2021 zal publiceren.

3.1.3 Project voor de conversie van arm gas naar rijk gas

De 1ste fase van de conversie van arm gas naar rijk gas voor de Brusselse verbruikers is goed van start gegaan in 2020. Deze 1ste fase had betrekking op ca. 50.000 verbruikers in de gemeenten Molenbeek, Koekelberg en Sint-Agatha-Berchem. Als gevolg van de gezondheidscrisis is de conversie niet in juni maar in september van start gegaan. Momenteel blijkt dat er geen incidenten zijn waargenomen in verband met het conversieproces.

In zijn adviezen over de rapporten betreffende de openbare dienststopdrachten (programma 2021²⁸ en uitvoeringsverslag 2019²⁹) die in 2020 werden gepubliceerd, heeft BRUGEL aan de Regering meerdere aanbevelingen geformuleerd betreffende het ondersteuningsmechanisme voor inwoners van Brussel die in een kwetsbare toestand verkeren. De autoriteiten hebben immers een premiesysteem ingevoerd ter gedeeltelijke financiering van de controle of de vervanging van de gasinstallaties (gasketel ...). BRUGEL stelde echter vast dat het aantal aan in aanmerking komende verbruikers toegekende begeleidingspremies vrij laag is (in 2019 werden 104 premies toegekend). Op basis van deze vaststelling heeft BRUGEL de autoriteiten dus aanbevolen om de communicatie in verband met dit steunmechanisme te versterken en samen te werken met de openbare organisaties of verenigingen die nauwe contacten hebben met de doelgroep (OCMW's ...).

28 Advies nr. 314: <https://www.brugel.brussels/publication/document/adviezen/2020/nl/ADVIES-314-ODV-PROGRAMMA-SIBELGA-2021.pdf>

29 Advies nr. 305: <https://www.brugel.brussels/publication/document/adviezen/2020/nl/ADVIES-305-VERSLAG-openbare-dienststopdrachten-SIBELGA-2019.pdf>

3.2 INVOERING VAN MAATREGELEN VOOR DE ENERGIETRANSITIE

3.2.1 Ontwikkeling van de verbonden meters

De wijzigingsordonnantie van 23 juli 2018 tot wijziging van de ordonnantie van 19 juli 2001 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest heeft een kader ingevoerd voor de implementatie van verbonden, zogenaamde "intelligente" meters, per klantenniche.

3.2.2 Visie van BRUGEL voor 2020-2050

Op basis van de specifieke en transversale studie heeft BRUGEL een ontwerpadvies op eigen initiatief³⁰ opgesteld betreffende zijn visie 2020-2050 voor de uitrol van slimme meetsystemen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Het eindrapport van de studie in opdracht van BRUGEL en het ontwerpadvies op eigen initiatief werden van 10 april tot 30 juni 2020 aan een openbare raadpleging onderworpen. De raadpleging, die aanvankelijk tot eind mei zou lopen, werd op verzoek van minister Alain Maron met een maand verlengd om aan meer personen de kans te bieden te reageren. Uiteindelijk kende deze raadpleging een hoge deelnamegraad met meer dan 400 ontvangen reacties³¹ waarvan de meeste afkomstig zijn van eindklanten.

Op basis van de ontvangen reacties heeft BRUGEL een meer gedetailleerde samenvatting van de studie gepubliceerd en een eindversie van zijn advies op eigen initiatief geschreven³². Deze documenten werden ook voorgesteld ter gelegenheid van een webinar op 17 december 2020³³.

BRUGEL stelt in haar visie een passende, volgehouden en beheerste uitrol voor die wordt samengevat in onderstaande tabel:

Tabel 9: Strategie voor uitrol van de verbonden meters voorgesteld door BRUGEL

Door BRUGEL voorgestelde uitrolstrategie		
Uitrol	Finaliteit	Mijlpalen
Gepast	BRUGEL streeft naar een uitrol die de eindafnemer, het netbeheer en de goede werking van de elektriciteitsmarkt ten goede komt.	<ul style="list-style-type: none"> – Een geoptimaliseerde uitrol op technisch-economisch vlak ter bevordering van de geografische en geharmoniseerde uitrol; – De activering van de rendabele functionaliteiten, die de kwaliteit verbeteren van de diensten aan de klanten en nuttig zijn voor de markt en het elektriciteitssysteem.
Gestaag	BRUGEL streeft naar een zinvol wettelijk, reglementair en reguleringskader voor de uitrol van de verbonden meters.	<ul style="list-style-type: none"> – De artikelen 24ter en 18ter van, respectievelijk, de elektriciteits- en de gasordonnantie hervormen ter bevordering van een optimale technisch-economische uitrol (geografisch criterium ...); – Middelen ter controle van de uitrol opleggen; – Begeleidende maatregelen toepassen, inzonderheid voor de meest kwetsbare personen.
Beheerst	BRUGEL streeft ernaar om de Regering (in het bijzonder via de investeringsplannen) en de regulator de middelen te verschaffen om het uitrolplan te controleren en op te volgen.	<ul style="list-style-type: none"> – Toepassing van de relevante technische, economische, sociale en financiële indicatoren om de uitrol op te volgen; – Uitvoering van tevredenheidsenquêtes en effectbeoordelingen bij afnemers, met inbegrip van aspecten met betrekking tot gezondheid, gegevensbeveiliging en inachtneming van de persoonlijke levenssfeer.

Bovendien zou de uitrol moeten worden omkaderd door rekening te houden met 6 door SIBELGA voorgestelde mijlpalen:

- De invoering van technische, administratieve en organisatorische maatregelen om aan de privacyvereisten te voldoen;
 - Het zoeken naar specifieke oplossingen voor mensen die lijden aan elektrogevoeligheid;
 - Geen automatische afsluiting op afstand;
 - De noodzakelijke invoering van passende (maatschappelijke) begeleidende maatregelen voor afnemers, in het bijzonder kwetsbare afnemers;
 - Het maximaliseren van de opbrengst voor de Brusselse afnemer en het minimaliseren van de programmakosten, onder meer door te zoeken naar samenwerkingsverbanden met andere distributienetbeheerders om zo een reële nettowinst op de factuur van de netgebruiker te garanderen;
 - De bescherming van de netgebruikers, onder meer de leesbaarheid van de tariefformules en -aanbiedingen, waarop de aandacht van de leveranciers en de federale overheid moet worden gevestigd.
- Overeenkomstig artikel 24ter §1 heeft BRUGEL zijn studie en eindadvies overgelegd aan het Parlement van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

30 Advies op eigen initiatief 294 betreffende de visie 2020-2050 van BRUGEL voor de uitrol van slimme meetsystemen in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest.

31 Raadplegingsverslag 112 over de invoering van slimme-metersystemen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest: <https://www.brugel.brussels/publication/document/verslagen/2020/nl/verslag-112-raadpleging-smartmeter.pdf>.

32 Advies op eigen initiatief 313 betreffende de uitrol van de verbonden meters in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest: <https://www.brugel.brussels/publication/document/adviezen/2020/nl/ADVIES-313-smartmeter.pdf>.

33 De opname en de voorgestelde slides zijn te vinden op de website van BRUGEL: https://www.brugel.brussels/nl_BE/actualites/webinar-verbonden-meters-opname-431

3.2.3 Ontwikkeling van de zogenaamde alternatieve mobiliteit

Het Energie-Klimaatplan 2030 dat de Regering in oktober 2019 heeft aangenomen, is bijzonder ambitieus op het gebied van mobiliteit. De autoriteiten hebben zich namelijk bereid verklaard om uiterlijk in 2030 af te stappen van diesel en uiterlijk in 2035 af te stappen van benzine en lpg.

Zich bewust van de uitdaging die de ontwikkeling van de zogenaamde alternatieve mobiliteit (met inbegrip van zachte mobiliteit) inhoudt, zowel vanuit milieu- als gezondheidsoogpunt, **is BRUGEL ook in 2020 en net als de voorbije jaren een actieve rol blijven spelen**, in het bijzonder:

- Door samen te werken met Leefmilieu Brussel, Brussel Mobiliteit en SIBELGA aan de uitwerking van een gewestelijke strategische visie voor de ontwikkeling van een openbare infrastructuur om elektrische voertuigen te laden³⁴;
- Door een studie te voeren naar de ontwikkeling betreffende de oplaadinfrastructuren voor elektrische voertuigen in Brussel³⁵;
- Door een reeks aanpassingen van het wettelijk kader voor te stellen met als doel het opladen van elektrische voertuigen te vereenvoudigen;
- Door bevoorrechte contacten te onderhouden met de verschillende actoren die betrokken zijn bij de ontwikkeling van duurzame mobiliteit in Brussel (Leefmilieu Brussel, Brussel Mobiliteit, Febiac, Gas.be, Charge Point Operator ...).

De studie die BRUGEL bestelde bij de ondernemingen The New Drive en APPM, had als voornaamste doel de beperkingen te identificeren die het 230V-net (overheersend in Brussel) oplegt in het kader van een transitie naar elektrische mobiliteit.

Uit deze studie is inzonderheid gebleken dat het overwicht van een 230V-net zonder neutrale distributie niet noodzakelijk een groot obstakel vormt voor de ontwikkeling van de elektrische mobiliteit. Het voorbeeld van de stad Oslo, voorwerp van een studie, toont dat zelfs in een configuratie van elektriciteitsnet die grote gelijkenissen vertoont met de Brusselse configuratie, de ontwikkeling van de elektrische mobiliteit een van de grootste is in heel Europa.

De studie vestigt echter de aandacht op het feit dat er als gevolg van de aard van het Brusselse net een specifieke benadering moet worden gevolgd met inbegrip van de installatie van een netwerk van openbare laadpalen met verschillende soorten oplossingen voor opladen (normaal opladen versus versneld opladen). Een andere factor voor het welslagen van een snelle en succesvolle uitrol berust in de nauwe samenwerking tussen de belangrijkste Brusselse openbare actoren (wegbeheerder, elektriciteitsnetbeheerder, besturen ...) die betrokken zijn bij het installatieproces van de laadpalen.

3.3 EVOLUTIE VAN HET TECHNISCH REGLEMENT

3.3.1 Technische voorschriften voor de aansluiting van installaties van gedecentraliseerde productie

In 2019 keurde BRUGEL een nieuwe versie goed van het technisch voorschrift van SYNERGRID voor de aansluiting van gelijktijdig werkende, gedecentraliseerde productie-installaties op het distributienet (hierna "voorschrift C10/11"). Dit voorschrift is van toepassing in de drie gewesten en voorziet in de mogelijkheid voor elke DNB om het aan te vullen met bijkomende voorschriften ter precisering en met bijzondere eisen betreffende het eigen distributienet. Zo diende SIBELGA eind 2019 een voorstel in met aanvullende specifieke technische voorschriften voor het aansluiten van decentrale productie-installaties die in parallel werken met het distributienet; BRUGEL keurde dit voorstel goed op 6 mei 2020³⁶.

In november 2020 diende SYNERGRID een verzoek in tot aanpassing van voorschrift C10/11 met als doel de technische eisen voor eilandbedrijfdetectie aan te passen. Na overleg met de gewestelijke regulatoren keurde BRUGEL dit amendement goed op 26 januari 2021³⁷.

34 https://leefmilieu.brussels/sites/default/files/user_files/note_vision_regionale_bornes_nl.pdf

35 Studie nr. 32: <https://www.brugel.brussels/publication/document/studies/2020/nl/Initiatiefstudie-32-oplaadinfrastructuren-elektrische-voertuigen-Brussel.pdf>

36 Beslissing 134 betreffende de aanvullende specifieke technische voorschriften van Sibelga voor het aansluiten van decentrale productie-installaties die in parallel werken met het distributienet: <https://www.brugel.brussels/publication/document/beslissingen/2020/nl/BESLISSING-134-GOEDKEURING-TECHNISCHE-EISEN-SIBELGA.pdf>

37 Beslissing 156 betreffende het voorstel tot wijziging van het technisch voorschrift C10/11 van Synergrid:

<https://www.brugel.brussels/publication/document/beslissingen/2021/nl/BESLISSING-156-GOEDKEURING-WIJZIGING-TECHNISCH-VOORSCHRIFT-C10-11-Synergrid.pdf>

3.4 IMPACT VAN DE COVID-19-CRISIS

Volgend op de gezondheidsmaatregelen die in maart en april 2020 werden opgelegd, heeft SIBELGA enkele activiteiten bij de klanten opgeschort, zoals de aansluiting, meteropeningen en -sluitingen, de opneming van de meterstanden. Rekening gehouden met deze context heeft SIBELGA ook een nieuw protocol ingevoerd voor tussenkomsten bij klanten. Bovendien hebben de twee beheerders, SIBELGA en ELIA, specifieke procedures ingevoerd om het werk in gedegradeerde modus (quarantaine, interventies in gevoelige gebieden enz.) van het personeel te beheren. De werken op het terrein werden vanaf 11 mei 2020 hervat.

Voorts werd de markt geconfronteerd met vertragingen bij de installatie van de meters A+/A- bij de prosumenten (een elektronische meter is essentieel om groenestroomcertificaten te verkrijgen). SIBELGA kampt sinds februari 2020 immers met problemen op het vlak van de bevoorrading van de slimme meters. SIBELGA heeft onmiddellijk maatregelen genomen om een voldoende voorraad aan te leggen om te voldoen aan de behoeften van nieuwe prosumenten. Om niet snel zonder voorraad te zitten, is SIBELGA begonnen met het installeren van klassieke Ferraris-meters in plaats van slimme meters bij "DEE"-klanten (die onder de richtlijn van de energie-efficiëntie vallen). SIBELGA verwacht de installatie van slimme meters bij "DEE"-klanten tegen eind 2020 te kunnen hervatten.

Wat betreft de risico's op voorraadtekorten is SIBELGA van mening dat dit weinig waarschijnlijk is, omdat SIBELGA vanaf februari 2021 via het contract dat Fluvius in 2018 heeft gesloten, met slimme meters zal worden bevoorrad. Gezien het grote volume aan meters in dit contract zullen deze bestellingen volgens SIBELGA met een hogere prioriteit worden behandeld.

4 DISTRIBUTIETARIEVEN

4.1 REGULERINGSKADER

BRUGEL is bevoegd voor de tarifiering van de elektriciteits- en gasdistributie in het Brussels Gewest.

Er werd een specifieke werkgroep opgericht met de vier Belgische regulatoren. Deze werkgroep is in 2020 tweemaal samengekomen. Bovendien heeft BRUGEL met de verschillende regulatoren specifieke uitwisselingen georganiseerd over bepaalde onderwerpen (specifieke kosten, federale bijdrage, compensatie enzovoort).

4.2 BELANGRIJKSTE ACTIVITEITEN IN 2020

4.2.1 Tariefaanpassingen

Tijdens de regulatoire periode voorzien de ordonnanties in de automatische aanpassing van de distributietarieven na de inwerkingtreding van een nieuwe toeslag of belasting, alsook in de jaarlijkse indexering van de bedragen van de wegenisretributies. Bovendien geeft elke aanpassing van de transmissietarieven aanleiding tot een wijziging van de tarieven voor de doorrekening van deze transmissiekosten door de distributienetbeheerder.

In het huidige tarifieringssysteem voor de distributiekosten legt de ordonnantie een nieuwe toeslag op. De onmiddellijke toepassing van bepaalde maatregelen laat niet alleen de regulator, maar ook de netbeheerder

en de leveranciers slechts een beperkte marge voor de implementatie ervan.

Op 08 januari 2021 keurde BRUGEL³⁸ de aanpassingen goed die werden aangebracht aan de tarieven voor de doorrekening van de kosten voor het gebruik van het transmissienet. Bovendien valideerde BRUGEL met zijn beslissing van 28 oktober 2020 de tarieven in verband met de openbare dienstverplichtingen van SIBELGA evenals de toeslag voor de vennootschapsbelasting voor 2021 en de indexering van de wegenisretributies.

4.2.2 Controle van de regulatoire saldi 2019

In overeenstemming met de toepassing van artikel 5.2 van de tariefmethodologieën heeft BRUGEL in 2020 de regulatoire saldi voor het boekjaar 2019 gecontroleerd³⁹.

Naast de goedkeuring van de tarieven omvat de tariefbevoegdheid immers ook de jaarlijkse controle ex post van de rekeningen van de distributienetbeheerder.

Elk jaar van de regulatoire periode gaat de regulator over tot de controle van de bedrijfskosten, de gerealiseerde investeringen evenals de volumes verdeelde energie en stelt hij een grondig onderzoek in naar de vastgestelde afwijkingen ten opzichte van het initiële tariefvoorstel en ten opzichte van de geplande investeringsplannen en openbare dienstverplichtingen.

Er moet dus worden opgemerkt dat er twee soorten regulatoire saldi bestaan: de saldi op de beheersbare kosten

(dus op de kosten waarover de netbeheerder controle kan uitoefenen) en de saldi op de onbeheersbare kosten (dus op de kosten waarover de operator geen directe controle uitoefent). Het saldo van de onbeheersbare kosten komt ten goede aan de verbruikers, terwijl het saldo van de beheersbare kosten deels naar de verbruikers en deels naar de netbeheerder terugvloeit. Het gaat om het stimuleringsmechanisme dat momenteel in het Brusselse Gewest van kracht is.

Net als voor het vorige boekjaar bleek uit de controle en goedkeuring van de rekeningen in 2019 (laatste jaar van de reguleringsperiode 2015-2019) opnieuw dat er een verschil bestond tussen de werkelijkheid en de geraamde budgetten, en dat er dus sprake was van een aanzienlijk regulatoir saldo. Deze situatie valt onder meer te verklaren door de overschatting van bepaalde kosten en een bijzondere economische context (zeer lage OLO-rente, vennootschapsbelasting enzovoort). Na een aantal correcties⁴⁰ werden de regulatoire saldi goedgekeurd door BRUGEL.

Voor 2019 bedroeg het gecumuleerde regulatoire (onbeheersbare) saldo voor elektriciteit ongeveer € 129 miljoen, waarvan € 11 miljoen niet was toegekend aan specifieke projecten. Voor gas bedraagt het reguleringsfonds € 123 miljoen, waarvan 81 miljoen nog niet is toegewezen. Het aandeel dat aan de netbeheerder wordt toegekend als incentive met betrekking tot de beheersbare kosten, bedraagt € 2,8 miljoen voor elektriciteit en € 2,2 miljoen voor gas. Deze bedragen maken deel uit van het globale resultaat dat SIBELGA als dividend uitkeert, naast de toegestane

38 Beslissing 155: <https://www.brugel.brussels/publication/document/beslissingen/2021/nl/BESLISSING-155-AANPASSING-TARIEVEN-TRANSMISSIENET-2021.pdf>

39 Beslissing 146: <https://www.brugel.brussels/publication/document/beslissingen/2020/nl/BESLISSING-146-EX-POST-2019-ELECTRICITEIT.pdf>

Beslissing 147: <https://www.brugel.brussels/publication/document/beslissingen/2020/nl/BESLISSING-147-EX-POST-2019-GAS.pdf>

40 Verwerping van administratieve boetes, verwijlinterest en schadevergoedingen voor afsluitingen, afwijzing van kosten in verband met het technisch comité.

billijke marge. In 2018 bedroeg deze billijke marge € 23 miljoen voor elektriciteit en € 15 miljoen voor gas.

Tijdens iedere controle ex post worden bepaalde posten meer in detail onderzocht. In 2020 werd bijzondere aandacht besteed aan bepaalde kostencategorieën die grondiger werden geanalyseerd (technisch comité van SIBELGA, kosten van projecten ...).

Wat is opgemerkt, aansluitend op de conclusies van het vorige jaar, is de tendens van de netbeheerder om het stimuleringsmechanisme te optimaliseren ten nadele van de tarieven, zonder de algemene efficiëntie ervan te verhogen.

Dankzij deze oefening kon ook de asymmetrie van de informatie tussen de regulator en de netbeheerder verder worden beperkt.

4.2.3 Energiegemeenschappen

In 2020 werden meerdere projecten van energiegemeenschappen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest overgelegd aan BRUGEL. Het wettelijk kader maakt het voor BRUGEL mogelijk af te wijken van het toepasselijk tariefkader voor energievolumes die het voorwerp zijn van zogenaamd "zelfverbruik" (lokale stromen).

Om te bepalen hoe deze mogelijkheid het best kan worden benut, en tegelijk de ontwikkeling van gemeenschappen van hernieuwbare energie op het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest aan te moedigen, werden heel wat denkoefeningen betreffende de distributietarieven die voor de verschillende leden van deze gemeenschappen toepasselijk moeten zijn georganiseerd met de projectdragers enerzijds en SIBELGA anderzijds.

BRUGEL streeft een drievoudig doel na met deze verschillende innoverende projecten. Om te beginnen is er reden om de verschillende projecten en de verschillende toegestane tariefafwijkingen uit te dagen en op te volgen. Ten tweede dient men voor deze verschillende projecten

een juist evenwicht te vinden tussen de vragen van de verschillende projectdragers, de te creëren incentives voor innovatie en de technische en financiële haalbaarheid voor de netbeheerder. Het uiteindelijke doel bestaat erin de "best practices" te identificeren om die op structurele wijze op te nemen in de toekomstige tariefmethodologie. Een hervorming van de huidige tariefstructuur (voornamelijk laagspanning) zal immers essentieel zijn om de energietransitie optimaal te bevorderen.

Tot vandaag zijn de toegestane afwijkingen gebaseerd op de huidige tariefstructuur die is aangepast voor bepaalde posten (verlaging van het tarief voor gebruik van het net, vrijstelling van de kosten voor doorrekening van het transmissienet enzovoort). BRUGEL heeft als ambitie om in het kader van deze proefprojecten een project te ontwikkelen met andere tariefperiodes dan die welke vandaag toepasselijk zijn (piekuren/daluren).

Bovendien is de installatie van een verbonden meter, die essentieel is om dit type projecten te ontwikkelen, gratis voor de deelnemende verbruikers.

5 CONCLUSIES

De markante punten met betrekking tot het toezicht op de werking van de elektriciteits- en gasmarkt zijn als volgt:

• Wat betreft de werking van de elektriciteits- en gasmarkt:

- In 2020, na de toekenning van twee nieuwe licenties voor gas, telde het Brussels Hoofdstedelijk Gewest 38 bedrijven met een leveringsvergunning, waarvan 25 met een vergunning voor beide energiedragers. Toch hebben slechts 22 elektriciteits- en gasleveranciers effectief energie aan de Brusselse eindafnemers geleverd. Slechts 7 leveranciers zijn actief in het residentieel segment.
 - Wat betreft het aantal actieve leveringspunten en de geleverde volumes zet de tijdens de afgelopen twaalf jaar waargenomen tendens zich voort in 2020, met een toename van de leveringspunten van 12% voor elektriciteit en bijna 7% voor gas in vergelijking met 2007 - stijging in overeenstemming met de normale evolutie van de energiedistributienetten in een stedelijke omgeving - en de omgekeerde tendens met een daling van het verbruik met 25% voor elektriciteit en 8% voor gas ten opzichte van de situatie eind 2007. Naast de geleverde inspanningen op het vlak van energie-efficiëntie was deze daling van het verbruik nog sterker als gevolg van de gezondheidscrisis in 2020.
 - Terwijl het switchpercentage, een indicator voor de marktdynamiek, de voorbije jaren was gestegen, werd op dit vlak een daling vastgesteld voor alle klanten in 2020, met weliswaar een grotere daling voor het professioneel segment dat harder werd getroffen door de gezondheidscrisis, met een afname met 25% in 2020 tegenover 2019.
 - We stellen vast dat de concentratie op de Brusselse markt, die tot dan relatief lager was voor gas dan wat tot die tijd werd waargenomen voor elektriciteit, in 2020 de tendens bijbeent en dat de bereikte niveaus nog hoger liggen dan op wat theoretisch vlak een concurrentiële markt zou worden genoemd.
 - De marktaandelen van de standaardleverancier blijven krimpen en bedragen respectievelijk 9,43% en 8,17% voor elektriciteit en gas op 31 december 2020. Bijgevolg verzoekt BRUGEL de wetgever om na te denken over het nut van het behoud van het begrip standaardleverancier, gelet op de constante daling en de relatief lage bereikte niveaus.
 - Wat betreft de markt van de nieuwe flexibiliteitsdiensten werd 2020 gekenmerkt door de evolutie van het regelgevingskader. Op het niveau van de Belgische balanceringsmarkt, die door ELIA wordt beheerd, werden de kenmerken van de balanceringsproducten, het contractuele kader en de aankoopprocedure aangepast. Wat betreft de distributie heeft SYNERGRID zowel het contractuele kader als meerdere technische voorschriften geactualiseerd. Tot slot werden de regels voor energieoverdracht aangepast met als doel een nieuwe methode te ontwikkelen voor het behandelen van middelen in het kader van een contract met valorisatie van afwijking; hun toepassing op de day-ahead-markt en de intraday-markt werd uitgebreid.
- **Wat betreft de controle van de ontwikkeling van de elektriciteits- en gasnetten:**
 - Op basis van opportuniteitsanalyses heeft BRUGEL de Regering in 2020 aanbevolen om de door de netbeheerders voorgestelde ontwerpen van investeringsplannen goed te keuren, aangezien de ter goedkeuring voorgelegde plannen een antwoord trachten te bieden op de verbruiksbehoeften op deze netten en te voldoen aan de kwaliteitsindicatoren voor de levering van energie volgens de geldende normen. Er valt echter op te merken dat het elektriciteitsplan van de DNB voorwaardelijk werd goedgekeurd, inzonderheid wat betreft het einde van de productie-investeringen van de DNB.
 - Globaal gezien is de kwaliteit van de elektriciteitsvoorziening voor de Brusselse verbruikers verbeterd tijdens de afgelopen 10 jaar. Met uitzondering van enkele buitengewone incidenten waarvoor de DNB niet verantwoordelijk is, is de kwaliteit van de gasvoorziening dan weer vrij stabiel gebleven.

- **Wat betreft de uitvoering van maatregelen betreffende de begeleiding van de energietransitie:**

- BRUGEL publiceerde in de loop van 2020 zijn visie voor 2020-2050 met betrekking tot de ontwikkeling van de verbonden meters. Deze visie is inzonderheid gebaseerd op de specifieke en transversale studie betreffende de evaluatie van de economische, ecologische en sociale geschiktheid om deze nieuwe meters te ontwikkelen. Deze visie werd vervolgens aangepast om rekening te houden met de reacties die werden ontvangen in het kader van de in dit verband georganiseerde openbare raadpleging. In het kader van zijn visie stelt BRUGEL **een gepaste uitrol** voor, wat betekent dat die uitrol ten goede komt aan de eindafnemer, het beheer van de netten en de goede marktwerking, **gestaag** via een oordeelkundig wettelijk, reglementair en regulerend kader en **beheerst** via middelen voor controle en opvolging. Deze uitrol zou geoptimaliseerd moeten zijn op technisch-economisch vlak door een geografische en geharmoniseerde uitrol te bevorderen.
- Zich bewust van de uitdaging die de ontwikkeling van de zogenaamde alternatieve mobiliteit inhoudt, zowel vanuit milieu- als gezondheidsoogpunt (luchtkwaliteit), is BRUGEL ook in 2020 en net als de voorbije jaren een actieve rol blijven spelen in dit domein. BRUGEL heeft hierbij meer bepaald samengewerkt met Leefmilieu Brussel, Brussel Mobiliteit en SIBELGA om een strategische visie uit te stippelen inzake de ontwikkeling van een oplaadinfrastructuur. BRUGEL heeft ook een studie gevoerd met als doel de beperkingen van het Brussels elektriciteitsnet te identificeren ten opzichte van de ontwikkeling van elektrische mobiliteit.

- **Wat betreft de uitoefening van de tariefbevoegdheid onthouden we de volgende punten:**

- Het jaar 2020, eerste jaar van de reguleringsperiode 2020-2024, was het jaar waarin het capaciteitstarief voor laagspanning voor het eerst werd toegepast en waarin ook de eerste ontwikkelingen betreffende de gemeenschappen van hernieuwbare energie hebben plaatsgevonden. In 2021 zal BRUGEL het proces opstarten om het nieuwe reguleringskader vast te leggen: voorbereiding van de opmaak van de tariefmethodologieën post 2025 (een nieuw reguleringskader vaststellen dat meer incentives inhoudt enzovoort).

Verantwoordelijke uitgevers

K. Welch - E. Mannès - BRUGEL, Kunstlaan 46 - 1000 Brussel.

Design en vormgeving

www.inextremis.be

Foto's

[stock.adobe.com](https://www.stock.adobe.com) - BRUGEL

Ce cahier thématique est aussi disponible en français.

brugel ● ●

DE BRUSSELE REGULERENDE INSTANTIE VOOR
ELEKTRICITEIT, GAS EN CONTROLE VAN DE WATERPRIJS.

Kunstlaan 46/14
1000 Brussel
info@brugel.brussels

www.brugel.brussels